

T.C.
HAKKARİ VALİLİĞİ
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
İL MÜDÜRLÜĞÜ

2013 TARIMSAL FAALİYET RAPORU

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIĞI
HAKKARİ İL MÜDÜRLÜĞÜ

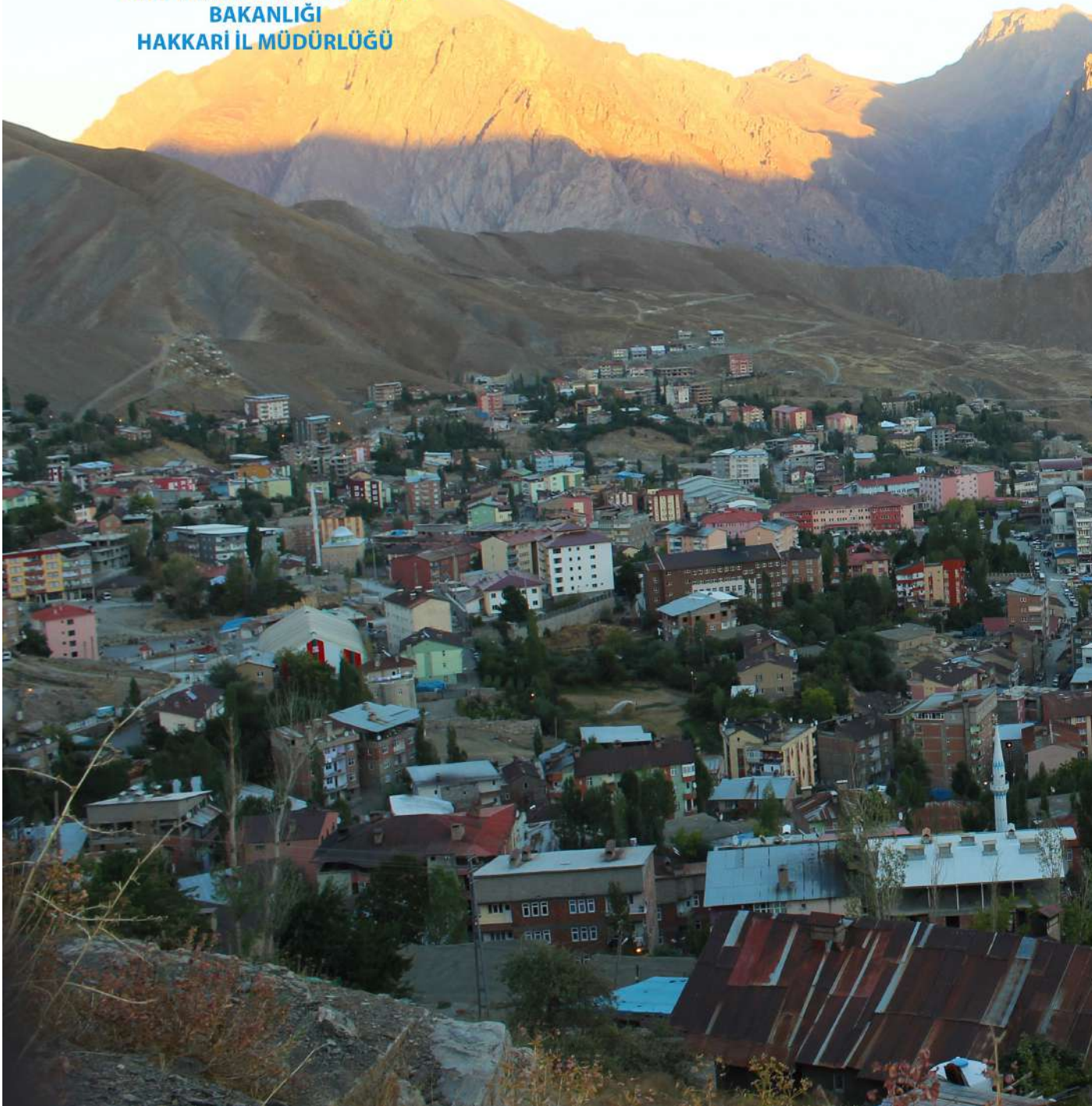

Foto: Sabahattin Ertuş

T.C
HAKKARİ VALİLİĞİ
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK İL
MÜDÜRLÜĞÜ

Hacı Dursun YILDIZ
İl Müdürü

Medeni Erdem HANLIGİL
İl Müdür Yardımcısı V.

Kurum Editörleri
Medeni Erdem HANLIGİL
Ziraat Mühendisi

Ayşe KAR
Sosyolog

İsmail TUNÇ
Ziraat Teknikeri

Kurum Web Sayfası
Www.hakkaritarim.gov.tr

Dizgi- Baskı

Cemre Reklam Ajansı

Hakkari/Merkez

0 536 233 61 41

Yüksekova İlçe Müdürlüğü

Hacı Ömer Sabancı Caddesi No:2

İpek Mahallesi Yüksekova/Hakkari

Tel:0438 351 43 63

Santral :0438 351 40 24

Şemdinli İlçe Müdürlüğü

Beşevler Mahallesi Cumhuriyet
Caddesi No:130 Şemdinli/Hakkari

Tel:0438 411 20 28

Santral:0438 411 20 11

Çukurca İlçe Müdürlüğü

Cumhuriyet mahallesi Cumhuriyet
caddesi Çukurca/Hakkari

Tel:0438 511 20 08

ÖNSÖZ

Dünyadaki politik ve sosyo ekonomik gelişmeler, tarım sektöründe etkisini çok daha çabuk göstermektedir. Küreselleşmenin bir sonucu olarak gittikçe artan bir rekabet ile karşı karşıya kalan tarım sektörü; stratejik ve ekonomik açıdan büyük öneme sahiptir.

Tarım sektöründe gerçekleştirdiğimiz yapısal değişikliklerle standart, kalite, fiyat, dünya pazarı gibi kavramların özümsemiği bir yapıyı kurmanın gayreti içerisindeyiz. Uyguladığımız politikalar sonucunda ülkemiz, dünya tarımsal üretiminde önemli bir ülke haline gelmiştir. Türkiye tarımı, yaşanan küresel finans krizlerine ve kuraklıklara rağmen son 9 yılın 8'inde büyüyerek yarım yüzyılın rekorunu kırmıştır. Ülkemiz bugün Avrupa'da birinci, dünyada ise yedinci büyük tarımsal ekonomidir. Türkiye, 75 milyon insanımızın ve 32 milyon turistin gıda ihtiyacını karşılayıp, üstüne de 188 ülkeye 1.663 çeşit tarımsal ürün ihraç eden bir ülke konumuna yükselmiştir. Ülkemiz dünyada tarımsal üretimde 7 ürüne lider, 31 üründe ilk 5'te yer alıyor. Tarım ürünleri ihracatımız son 10 yılda 4 kat artarak 4 milyar dolardan 16 milyar dolara ulaşmıştır. Sektörde yaşanan bu gelişmelerde tarıma ve çiftçimize verilen destek ve önemin büyük katkısı olmuştur. Tarımsal faaliyeti daha verimli hale getirmek, üretimin maliyetini düşürmek ve çiftçilerimizin cebine daha fazla para girmesini sağlamak amacıyla tarımsal destekleri rekor düzeyde artırdık.2002 yılında bir milyar 868 milyon olan tarımsal destek miktarını geçen

yıl 7 milyar 635 milyon liraya çıkardık. Üretim ve kalitenin artırılmasına yönlendirilen desteklerle üretim maliyetinin önemli bir kısmı karşılanmıştır.

Hükümetimiz döneminde, hayvancılığa aktarılan destekleme miktarı da rekor düzeyde artırılmıştır.2002 yılında hayvancılık desteklemeleri 83 milyon lira iken, 2012 yılında bu rakam 2 milyar 200 milyon liraya çıkarılmıştır. Son on yılda süt üretimimiz 8 milyon tondan 17 milyon tona, kırmızı et üretimi-miz ise 420 bin tondan 915 bin tona ulaşmıştır.

Bu vesileyle Hakkâri İl Müdürlüğümüz tarafından hazırlanan 2013 yılı Tarım Raporu'nun hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyor, raporun tarım sektörümüzün gelişmesine katkı sunmasını temenni ediyorum.

Mehmet Mehdi EKER

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı

ÖNSÖZ

İlimiz ekonomisi ile sosyal yapısının en önemli sektörlerinden birisi tarımsal üretilimdir. Tarımın öneminin, yaşamın temel kaynağı oluşundaki alternatifsizliğinin daha iyi anlaşıldığı günümüzde; üretilenlerin tüketildiği bir yapıdan , büyüyen ve değışen tüketimin ,üretime yön verdiği bir tarımsal yapıya geçiyoruz. Tarımsal potansiyelimizi daha etkin kullanmanın yanında ,üretimde kaliteyi ve standardı artırarak , kırsal alandaki yaşam kalitesini yükseltmek ve böylelikle tarımda sürdürülebilirliği sağlamayı da hedeflemekteyiz.

2013 verilerine göre 714,6 km² olan Hakkari yüzölçümünün 61.529 hektarlık kısmı tarım alanı olarak işlenebilmektedir. Bunun % 33.5'unda hububat tarımı yapılmaktadır. Tarla ürünleri içerisinde ilk beş sırayı ekiliş alanlarına göre yem bitkileri (yonca, korma ve fiğ), buğday, arpa, tütün ve çeltik yer almaktadır. Sebzeler içerisinde domates, hıyar ve karpuz öncelikli ürünlerdendir. Meyvelerden ise en çok ceviz, üzüm, elma, kayısı ve incir yetiştirilmekte olup bunları diğery meyveler takip etmektedir.

2013 verilerine baktığımız zaman toplam küçükbaş hayvan sayısı 641,120 iken büyükbaş hayvan sayısı 34.036'dır. Toplam hayvan sayısı 675,156'dır. 123.930 arılı kovan bulunmaktadır. Hakkari'nin bu verilerine baktığında tarım ve hayvancılık sektöründe de önemli bir potansiyele sahip olduğu bariz bir şekilde görülecektir.

2012 TÜİK verileri ışığında değerdendirdiğimizde ülkemiz nüfusunun , 156.109'u il ve ilçelerde yaşarken 123.873'ü ise belde ve köylerde yaşamaktadır. Bu verilerden anlaşılacağı üzere, ilimizde köyde üretim ve yaşam halen önemini korumaktadır.

İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğümüz tarafından hazırlanan bu yayın aracılığı ile insanlarımızı doyurmak gibi kutsal bir görevi üstlenmiş kıymetli çiftçilerimizi ve üretimin her aşamasında fedakarca çalışan üreticilerimizi eğitim yayım, bitki ve hayvan sağlığı ile gıda güvenirliliği vb. konularda destekleyen çalışmalarımızı, İl Müdürlüğümüz Hacı Dursun YILDIZ'IN şahsında kutluyor, bereketli ürünler diliyorum.

Necmettin KALKAN
Hakkâri Valisi

ÖNSÖZ

Teknoloji ve sanayi çalışmaları her ne kadar büyük ve önemli gelişmeler kaydederse etsin tarım, günümüzde dünyanın en önemli stratejik sektörlerinden birisi olmaya devam etmektedir. Hakkâri’de ekonomik yapıya bakıldığında hâkim sektörün tarım ve hayvancılık olduğu gözükmemektedir.

Serhat illerimizden güzel Hakkâri’imizde işlenen tarım arazilerinin az ve parsellerin küçük olmasına rağmen oldukça verimli topraklara sahiptir. Tarım halkın beslenmesi, sanayiye ham

madde temin edilmesi ve ekonomik değer oluşturmalarının yanında planlı ve bilinçli yapıldığında toplumsal yapının, kırsal mirasın ve çevrenin korunması, kaliteli üretimin aracılığıyla yaşam kalitesinin artırılması gibi işlevler taşımaktadır. Bu kapsamda kırsal alanda yaşayan ve yaşam standardı düşük çiftçilerimiz, Bakanlığımız bünyesinde planlanan ve İl Müdürlüğümüzce uygulanan tüm projelerden faydalanabilmektedirler. Bunun dışında (DAKA, SODES, ÖZEL İDARE gibi) ilimiz çiftçisinin ülke kaynaklarından hak ettiği oranda yararlanması noktasında İl Müdürlüğü olarak çabalarımızı harcamaktayız. İlimizde küçük ve büyükbaş hayvancılık, arıcılık ve iyi tarım, gibi pek çok konuda önemli başarılar elde edilmiş, kooperatifleşmeye yönelik yoğun çalışmalar yapılmış, kooperatif destekleri artırılmıştır. Sektörde yapısal dönüşümü sağlamak amacıyla kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi programı geliştirilerek kapama meyve bahçeleri oluşturulmuş, modern barınaklar ve sağım üniteleri ile tarımsal alet-makine ve ekipmanları çiftçimizin hizmetine sunulmuştur. İlimizde bu programdan pek

çok proje uygulamaya konulmuş, ilimiz insanına istihdam sağlanmıştır. İlimizde üretilen ve organik diyebileceğimiz meyve, sebze, bal ve her türlü hayvansal ürünlere pazar sağlanması durumunda çiftçimizin alım gücü daha da artacaktır.

Bugüne kadar İl Müdürlüğü olarak yapmış olduğumuz çalışmalar, üreticilere yüksek refah, tüketicilere güvenilir gıda sağlayan, rekabet gücü yüksek bir tarım sektörü oluşturma çabasıdır. Bu çalışmalarda bizi destekleyen başta Sayın Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanımız Mehmet Mehdi EKER olmak üzere Sayın Valimiz Necmettin KALKAN ve Sayın Valimiz Orhan ALİMOĞLU, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Süleyman KAYA, İlçe Kaymakamlarımıza, encümen üyelerine, çiftçi örgüt temsilcilerimize, çiftçilerimize ve daima fedakârca çalışan değerli mesai arkadaşlarıma şükranlarımı sunarım.

Hacı Dursun YILDIZ
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

İLİN GENEL ÖZELLİKLERİ	15
COĞRAFİ KONUMU	15
YERŞEKİLLERİ	15
İKLİM	16
NÜFUS	17
ULAŞIM	17
TURİZM	17
İDARİ YAPI	19
ARAZİ DAĞILIMI	19
KOORDİNASYON VE TARIMSALVERİLER	22
BİTKİSEL ÜRETİM	23
HAYVANSAL ÜRETİM	28
HAKKARİ İLİ GAYRİ SAFİ ÜRETİM DEĞERLERİ	32
KÖY VERİ TABANI ÇALIŞMALARI	32
TARIM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN DESTEKLENMESİ	32
2013 YILI ARAŞTIRMA-YAYIM-ÇİFTÇİBAĞLANTISININ GÜÇLENDİRİLMESİ KAP-SAMINDAKİ ÇALIŞMALAR	32
KADIN ÇİFTÇİ YARIŞMASI	33
WEB SİTESİ	34
TABİ AFET ÇALIŞMAALARI	34
TARIMSAL YAYIMI GELİŞTİRME PROJESİ(TARGEL)	35
BİTKİSEL ÜRETİM VE BİTKİ SAĞLIĞI ŞUBESİ	36
ZİRAİ MÜCADELE	36
KARANTİNA ÇALIŞMALARI	38
DOĞU ANADOLU KALKINMA AJANSI (DAKA)'NIN HAKKARİ İLİNDE MEYVECİLİK VE SEBZECİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİMALİ DESTEK PROGRAMI	39
KAMU KURUM VE KURULUŞLARI ÇEVRE DÜZENLENMESİ VE AĞAÇLANDIRMA PROJESİ	40
2012 YILINDA UYGULANAN PROJELER	40
2013 YILINDA UYGULANAN PROJELER	41
2014 YILINDA UYGULANMASI DÜŞÜNÜLEN PROJELER	47
TOHUM VE FİDAN SERTİFİKASYON ÇALIŞMALARI	48
DOĞAL ÇİÇEK SOĞANLARI SÖKÜMÜ VE ÜRETİMİ	48
TERS LALE YETİŞTİRİCİLİK ALANLARI	49
GIDA VE YEM ŞUBESİ	50
KAYIT VE ONAY İŞLEMLERİ	50

YURTIÇİ GIDA DENETİMLERİ	51
YEM KONTROLÜ	53
SINIR TİCARETİ	53
HAYVAN SAĞLIĞI, YETİŞTİRİCİLİĞİ VE SU ÜRÜNLERİ ŞUBESİ	54
İLÇE BAZINDA YILLARA GÖRE HAYVAN SAYILARI	54
2012 YILI AŞILAMA SONUÇLARI	58
2013 YILI AŞILAMA SONUÇLARI	59
2012 YILI ÇIKAN VE SÖNEN HASTALIKLAR	60
2013 YILI ÇIKAN VE SÖNEN HASTALIKLAR	60
2012 YILI İL VE İLÇELERE AİT HAYVAN SEVKLERİ	61
2012 YILI İL VE İLÇELERE AİT HAYVAN MADDELERİ SEVKİ	61
YILLAR İTİBARIYLA MERKEZ MEZBAHANESİNDE KESİMİ YAPILAN HAYVANLAR	61
SUNİ TOHUMLAMA VE İSLAH ÇALIŞMALARI	62
SU ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ	63
ARICILIK VE ÜRÜNLERİ	64
TARIMSAL ALTYAPI VE ARAZİ DEĞERLENDİRME ŞUBESİ	67
KIRSAL KALKINMA VE ÖRGÜTLENME ŞUBESİ	70
KOOPERATİF ÇALIŞMALARI	70
KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMES PROGRAMI	74
EKONOMİK YATIRIMLARIN DESTEKLENMESİ	77
EL SANATLARI FAALİYETLERİ	82
İDARİ VE MALİ İŞLER ŞUBESİ	84
BİNA VARLIĞI	84
ARAÇ VE GEREÇ VARLIĞI	85
PERSONEL DURUMU	86
FOTOĞRAFLARLA İL MÜDÜRLÜĞÜ FAALİYETLERİ	87

ATATÜRK VE TARIM

“Türkiye’nin sahibi hakikisi ve efendisi, hakiki müstahsil olan köylüdür”

“Toprak o kadar cömert ki, dökülen her damla alın terinin karşılığını verir.”

“Eğer milletimizin ekseriyeti azimesi çiftçi olmasaydı, biz bugün dünya yüzünde bulunmayacaktık.”

“Milli Ekonominin temeli ziraattır.”

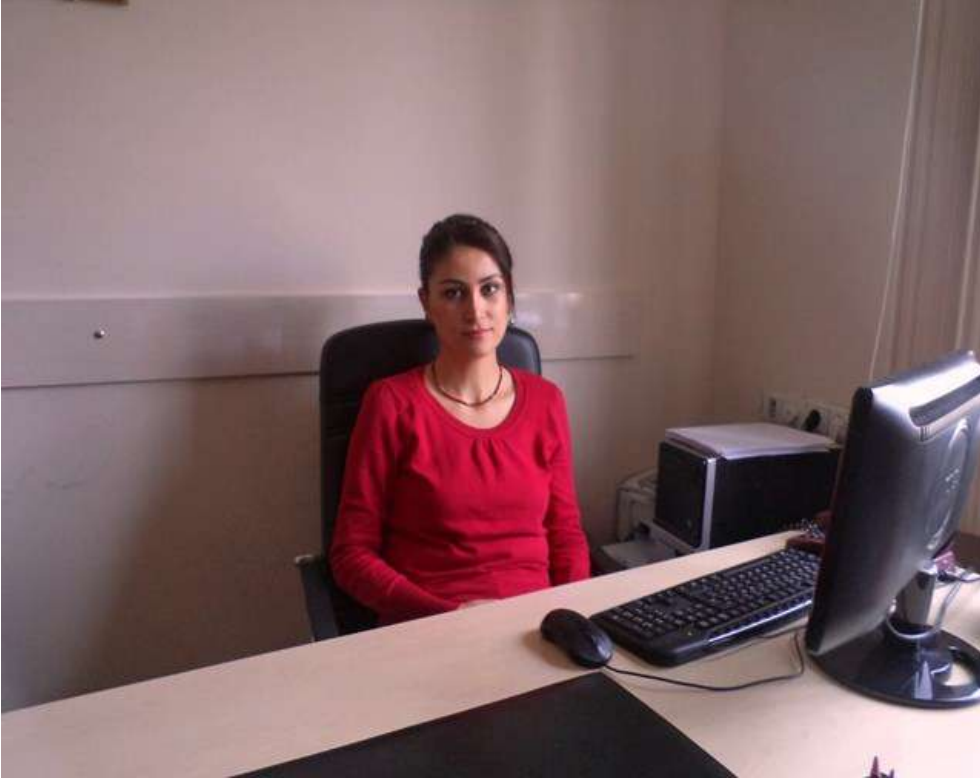
Hacı Dursun YILDIZ

İl Müdürü

Medeni Erdem HANLIGİL

İl Müdür Yardımcısı V.

Av. Ayşegül ŞAHİN İŞÇİ
Hukuk Birimi

Yüksekova İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Şemdinli İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Çukurca İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

İLİN GENEL ÖZELLİKLERİ

COĞRAFİ KONUMU

Türkiye'nin Serhat illerinden olan Hakkâri Doğu Anadolu Bölgesi'nin güneydoğu ucunda 42-10 ve 44-50 doğu boyları ile 36-57 ve 37-48 kuzey enlemleri arasında yer almaktadır.

Güneydoğuda Irak, Doğuda İran, Kuzeyde Van ve Güney batıda Şırnak illerine komşudur.

İlin toplam yüzölçümü 714,6 km²'dir. Hakkâri'nin 3 ilçesi bulunmaktadır. Bunlar;

- Yüksekova
- Şemdinli
- Çukurca

YERŞEKİLLERİ

Bölge topografyasına dağlar hakim olup il sınırları dahilinde 4000 m yükseklik seviyesinde bir çok dağ ile geniş bir alanı kaplayan rakımı 2000 metreye yakın ovalar mevcuttur. İlin en büyük düzlüğü Yüksekova'nın kuzey ve doğusundaki dağların yamaçlarından doğan Nehil Çayı'nın oluşturduğu Yüksekova'dır. Bununla beraber yüksek dağların doruklarında ve doruğa yakın yerlerde çok sayıda göl vardır. Bunların içinde en önemlisi Gelyana Gölü'dür. Zengin Alüvyon topraklara sahip ovada, ağaç ve meyve yetiştiriciliğini düşük sıcaklıklar engelleyici etken olmaktadır.

İKLİM

İklim yazlar sıcak ve kurak, kışlar ve bahar ayları yağışlı geçmektedir. Yağışlar genellikle kar şeklindedir. Alçak alanlar ve Vadi tabanlar Akdeniz'in yarı bozulmuş tipik iklimini sergilemektedir. Zap Vadisinde Klimatik değerler Hakkâri'nin genelinden farklıdır. Mikroklima özelliği gösteren bu bölgede Akdeniz iklimine uyum sağlamış nar, susam, çeltik vb. bitkiler yetiştirilebilmektedir. Zap vadisi Hakkâri'nin en önemli sebzeçilik ve meyvecilik alanlarını teşkil eder.

HAKKARİ	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen Ortalama Değerler (1960 - 2012)												
Ortalama Sıcaklık (°C)	-4.7	-3.4	1.9	8.0	14.2	20.3	25.0	24.7	20.1	13.0	5.1	-1.5
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	-0.5	0.9	6.3	12.6	19.2	25.7	30.7	30.8	26.4	18.5	9.7	2.5
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	-8.2	-7.1	-2.2	3.7	9.0	13.9	18.1	17.9	13.8	7.7	0.9	-5.0
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	4.1	5.1	5.5	6.4	9.0	11.5	12.2	11.4	10.1	7.2	5.2	4.6
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	11.1	10.7	12.9	13.5	11.7	4.1	1.4	1.0	1.8	8.3	8.6	9.8
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması(kg/m ²)	87.4	104.6	117.5	125.7	61.9	14.3	4.1	2.5	6.7	57.4	85.5	91.6
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen En Yüksek ve En Düşük Değerler (1960 - 2012)*												
En Yüksek Sıcaklık (°C)	11.8	11.7	19.7	25.0	28.7	33.7	38.8	38.0	37.1	29.3	20.8	17.5
En Düşük Sıcaklık (°C)	-23.4	-22.7	-19.0	-8.3	-0.8	5.0	10.0	2.1	4.3	-5.8	-15.0	-21.3

NÜFUS

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt sistemi (ADNKS)'nin 2012 yılı verilerine göre;ilimizin toplam nüfusu 279,982 kişi olup, bunun 156.109'u; il ve ilçe merkezlerinde 123.873'ü köy ve beldelelerde yaşamaktadır.Bu nüfus 154.526 erkek ve 125.456 kadından oluşmaktadır.

İl/ilçe merkezi				Belde/Köy			Toplam		
Hakkari	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Merkez	58.584	30.744	27.840	22.965	12.841	10.124	81.549	43.585	37.964
Çukurca	8.247	6.181	2.066	7.047	4.033	3.014	15.294	10.214	5.080
Şemdinli	21.048	15.459	5.589	46.125	24.573	21.552	67.173	40.032	27.141
Yüksekova	68.230	36.122	32.108	47.736	24.573	23.163	115.966	60.695	55.271
Toplam	156.109	88.506	67.603	123.873	66.020	57.853	279.982	154.526	125.456

ULAŞIM

Gelinecek ilden Hakkari'ye direk araç bulunmamaktadır. Van'dan aktarmalı gelinebilmektedir. Hakkari Van arası otobüsle yaklaşık 4 saat sürmektedir.Hakkari'nin Havayolu ile ulaşımı Van ilinden sağlanmaktadır.

Şırnak üzerinden de Hakkari'ye gelinebilir. Ancak bu yol Van yoluna göre daha bakımsız ve virajlıdır

TURİZM

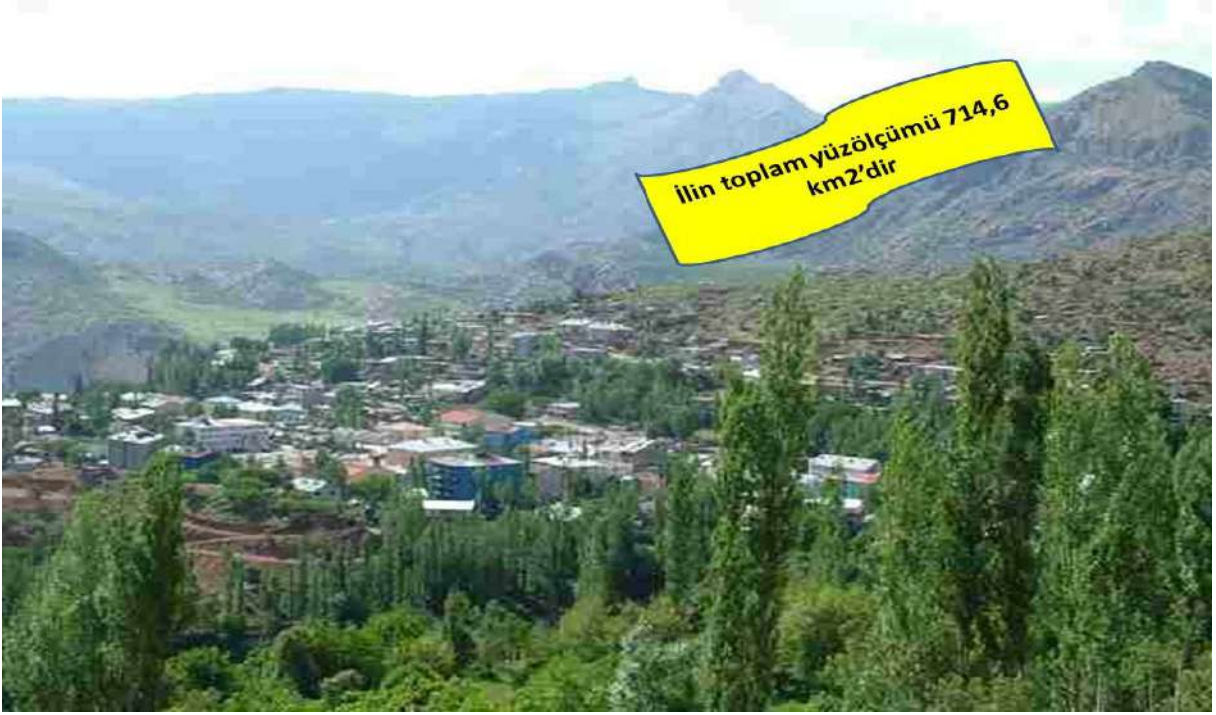
İlimizin gökyüzüne uzanan yüksek ve haşmetli dağları, derin vadileri, buzullu göl ve dorukları, yüksek şelaleleri, rengarenk ot ve çiçeklerle bezenmiş alpin çayırlar, devamlı karlarla kaplı yüksek zirveleri, yazın koyun ve kuzu sürülerinin meleştiği soğuk sulu serin yaylaları ile dağcılık, su ve kara avcılığı, kış

sporları, doğa yürüyüşü ve raftingin rahatlıkla yapılabileceği turizm açısından zengin doğal kaynaklara sahiptir.

Bunun yanında M.Ö.7000'li yıllara kadar uzanan tarihi geçmişe sahip çeşitli kültür ve medeniyet izlerini taşıyan tarihi eserlerin varlığı turizm açısından ayrı bir potansiyel oluşturmaktadır.

İDARİ YAPI

Hakkari ili; Merkez ilçe ile birlikte 4 ilçe (Yüksekova, Şemdinli, Çukurca) 135 köy ve 4 belde olmak üzere 139 yerleşim ünitesinden meydana gelmiştir.

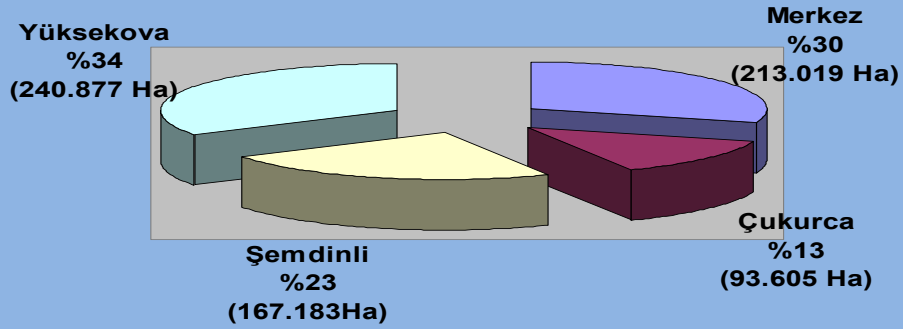
–Belediye ve Köylerin Dağılımı		
İlçe Adı	Belde Sayısı	Köy Sayısı
merkez	1	35
Çukurca	0	16
Şemdinli	1	25
Yüksekova	2	59
Toplam	4	135

ARAZİ DAĞILIMI

Hakkâri nüfusun % 70 i geçimini tarım ile sağlamaktadır. Tarımla uğraşan nüfusun %50 si hayvancılıkla uğraşmaktadır. İlimizin işlenebilen tarım arazisi az olduğundan tarla tarımı, meyvecilik ve sebzeçilik gibi araziye bağlı tarımsal faaliyetler yeterli ölçüde gelişmemiştir. Ancak geniş çayır meraları ve yüksek yaylaları ile hayvancılık yapmaya oldukça elverişlidir.

Arazi	Miktarı(Ha)
Tarım Arazisi	61.529
Çayır-Mera	369.610
Orman ve Fundalık	174.955
Yerleşim Alanı	959
Tarım Dışı Arazi	107.631
Toplam	714.684

İlçelere Göre İlimizin Arazi Dağılımı (Ha)

Yağışın yıllık toplamı 748,9 mm olmasına karşın, mevsimlere göre dağılımındaki dengesizlik nedeniyle, ilde kuru tarım sistemi hâkimdir. Bitkisel üretim tahıllar üzerinde yoğunlaşmış olup, tahıl yetiştirmede nadas+tahıl sistemi uygulanmaktadır. Hakkari’de toplam 61.529 hektar tarım arazisi mevcut olup bunun % 33,5’inde hububat tarımı yapılmaktadır. Tarla ürünleri içerisinde ilk beş sırayı ekiliş alanlarına göre Yem bitkileri (Yonca-Korunga ve Fiğ), Buğday, Arpa, Tütün ve Çeltik yer almaktadır. Sebzeler içerisinde domates, hıyar ve karpuz öncelikli ürünlerdendir. Meyvelerden ise en çok ceviz, üzüm, elma, kayısı, nar ve incir yetiştirilmekle olup, bunları diğer meyveler takip etmektedir.

Tarım Arazilerinin Dağılımı		
Arazinin Cinsi	Miktarı(Ha)	Tarım Arazisine Oranı(%)
Hububat Arazisi	20.648	33,5
Nadas Arazisi	1.200	1,2
Yem Bitkileri	13.979	22,7
Endüstri Bitkileri	458	0,78
Yemeklik Baklagiller	384	0,62
Meyvelik	3.839	6,23
Sebzelik	1.755	2,85
Bağ	549	0,9
Diğer Tarla Ürünleri	92	0,1
Çayır Arazisi	8.008,50	13,01
Kullanılmayan Tarım Arazisi	10.617	17,25
Toplam Tarım Arazisi	61.529	100

KOORDİNASYON VE TARIMSAL VERİLER ŞUBESİ

İSTATİSTİK FAALİYETLERİ

Şubemizde Bakanlığımıza ait İstatistik Veri Ağı (İVA) , İstatistik Bilgi Sistemi-Tarımsal Fiyatlar (İBS) , Maliyet Otomasyon (MOSİS) sistemi ile çeşitli kurum ve kuruluşlardan gelen, ilimize ait istatistiki bilgi taleplerinin karşılanması çalışmaları yürütülmektedir.Ayrıca bitkisel üretim anket çalışmaları da devam etmektedir.

İlimizde Yetiştirilen Başlıca Ürünler(2012)				
Ürün Grupları	Tür	Ekiliş(da)	Üretim(ton)	Verim(kg/da-ağaç)
Tarla Ürünleri	Buğday	62.314	10.274	165
	Arpa	1.810	291	161
	Tütün	72(ha)	25,9	36
	Çeltik	610	213	349
	Susam	772	64	84
	K.Fasulye	455	60	197
	Patates	546	887	1.640
Meyve	Elma	2.177	2.857	47
	Ceviz	12.341	13.098	58
	Erik	1.653	2.873	42
Bağ	Çekirdekli Üzüm	6.271	5.592	0.9
Yem Bitkileri	Fiğ(Yeşil Ot)	6.812	2.951	437
	Korunga	7.532	3.775	506
	Yonca(Yeşil Ot)	234.028	201.204	872
	Silajlık Mısır	475	1.130	2.379
Sebze	Hıyar	3.025	9.275	3.006
	Karpuz	655	4.068	6.21
	Domates	6.723	19.688	2.92

BİTKİSEL ÜRETİM

YEM BİTKİLERİ

İlin gayri safi üretim değeri içerisinde 209.060 ton üretime sahip olan yem bitkilerinden en önde geleni 201.204 ton üretimle yonca olmuştur.Yonca en çok Yüksekova ilçesinde üretilmektedir.

İlçe	Ekilen alan(da)	Üretim(ton)	Verim(kg/da)
Merkez	72.422	66.005	920
Çukurca	3.621	3.601	1.004
Şemdinli	43.453	36.745	878
Yüksekova	114.532	94.853	836

Yoncayı;korunga (3.755ton),fiğ (2.951ton),silajlık mısır(1.130ton) üretimle takip etmektedir.

Ürün Adı	İlçe	Ekilen Alan(da)	Üretim(ton)	verim(kg)
Korunga(yeşil ot)	Merkez	4.828	2.401	502
	Çukurca	181	120	669
	Şemdinli	1.328	660	502
	Yüksekova	1.195	594	502
Fiğ(yeşil ot)	Merkez	3.018	1.749	585
	Çukurca	60	43	717
	Şemdinli	362	180	502
	Yüksekova	3.372	979	293
Silajlık Mısır	Merkez	60	150	2.500
	Çukurca	0	0	0
	Şemdinli	115	230	2.000
	Yüksekova	300	750	2.500

TARLA ÜRÜNLERİ

İlin gayri safi üretim değeri içerisinde 37,689 üretime sahip olan tarla ürünlerinden en önde geleni 10,274 üretimle buğday olmuştur.Buğday en çok merkez ve Yüksekova ilçelerinde üretilmektedir.

İlçe	Ekilen Alan	Üretim	Verim
Merkez	27.477	4.475	163
Çukurca	2.453	402	164
Şemdinli	12.757	2.060	161
Yüksekova	19.627	3.337	170

Buğdayı; patates 887 ton , arpa 291 ton üretimle takip etmektedir.

	İlçe	Ekilen Alan	Üretim	Verim
Patates	Merkez	199	330	1.675
	Çukurca	72	102	1.417
	Şemdinli	241	400	1.674
	Yüksekova	34	55	1.667
Arpa	Merkez	600	92	153
	Çukurca	410	65	159
	Şemdinli	800	134	168
	Yüksekova	0	0	0

MEYVECİLİK

İlin gayri safi üretim değeri içerisinde 18.828 ton üretime sahip olan meyvelerin en önde geleni cevizdir. Ceviz en çok Yüksekova ilçesinde üretilmektedir.

İlçe	Toplu meyveliklerin Alanı (da)	Üretim (ton)	Ağaç Başına Ortalama Verim (kg)
Merkez	2.080	2.558	55
Çukurca	0	1.440	90
Şemdinli	1.628	3.226	57
Yüksekova	8.633	5.874	55

Cevizi; erik 2.873 ton ve elma 2.857 ton üretimle takip etmektedir.

	İlçe	Toplu Meyveliklerin Alanı(da)	Üretim (ton)	Ağaç Başına Ortalama Verim (kg)
Erik	Merkez	535	722	42
	Çukurca	133	246	40
	Şemdinli	224	281	55
	Yüksekova	761	1.624	40
Elma	Merkez	456	446	40
	Çukurca	88	82	40
	Şemdinli	715	1.352	53
	Yüksekova	918	977	45

BAĞCILIK

İlimizde yetiştirilen çekirdekli üzümün yetiştirildiği ilçeler ve üretim miktarı aşağıda verilmiştir.

	Toplu Meyveliklerin Alanı (da)	Üretim (Ton)	Ağaç Başına Ortalama Verim
Merkez	275	308	1.12
Çukurca	515	618	1.2
Şemdinli	5.450	4.632	0.85
Yüksekova	31	34	1.1

SEBZECİLİK

İlin tarımsal gayri safi üretim değeri içerisinde 33.031 ton üretim payına sahip olan sebzelerin üretim olarak en önde geleni 19.688 ton üretimle domates-tir.Domatesi 9.275 ton üretim payıyla hıyar ve 4.068 ton üretim payıyla karpuz takip etmektedir.

Ürün adı	İlçe	Ekilen Alan	Üretim	Verim
Domates	Merkez	3.750	10.980	2.93
	Çukurca	1.001	2.934	2.93
	Şemdinli	1.720	5.036	2.92
	Yüksekova	252	738	2.92
Hıyar	Merkez	1.150	3.450	3
	Çukurca	200	600	3
	Şemdinli	1.425	4.475	3.14
	Yüksekova	250	750	3
Karpuz	Merkez	140	910	6.5
	Çukurca	45	293	6.5
	Şemdinli	90	585	6.5
	Yüksekova	380	2.280	0.006

Domates en çok merkez ilçede üretilirken, hıyar en çok Şemdinli ilçesinde, Karpuz ise en çok Yüksekova ilçesinde üretilmektedir.

HAYVANSAL ÜRETİM

Hakkari İli yüksek rakımlı bir arazi üzerine kurulmuş olduğundan flora ve fauna özellikleri açısından karakteristik bir yapıya sahiptir. Flora desenine bakıldığında hayvancılık için oldukça uygun otlaklar bulunmaktadır.

İLÇELER	CİNSİ	BÜYÜKBAŞ					TOPLAM
		2008	2009	2010	2011	2012	
MERKEZ	Sığır(Yerli)	4.128	3.200	3.720	3.727	3.705	18.480
	Sığır (Kültür)	85	70	141	147	150	593
	Sığır(Melez)	400	220	786	796	1.180	3382
YÜKSEKOVA	Sığır(Yerli)	8.019	6.431	7.041	10.180	8.551	40.222
	Manda	50	10	10	36	28	134
	Sığır (Kültür)	498	419	449	1.651	1.525	4542
	Sığır(Melez)	8.253	5.045	5.489	7.331	6.600	32.718
ŞEMDİNLİ	Sığır(Yerli)	8.843	5.300	5.989	7.158	9.240	36.530
	Sığır (Kültür)	235	170	675	1.083	1.459	3622
	Sığır(Melez)	2.077	1.100	3.543	3.040	3.641	13.401
ÇUKURCA	Sığır(Yerli)	792	594	901	1.080	1.200	4567
	Sığır (Kültür)	0	0	0	0	0	0
	Sığır(Melez)	44	30	0	0	0	74
TOPLAM		33.424	22.589	28.744	36.229	37.279	158.265

Hayvansal Üretim(2012)				
		Toplam Hayvan Sayısı	Sağılan Hayvan Sayısı	Süt(Ton)
Sığır(Yerli)	Merkez	3.705	2.551	2.614,52
	Çukurca	1.200	632	647,544
	Şemdinli	9.240	5.064	5.191,06
	Yüksekova	8.551	3.325	3.408,13
Sığır(Kültür)	Merkez	150	73	219,45
	Çukurca			
	Şemdinli	1.459	713	2.137,50
	Yüksekova	1.525	836	2.508,00
Sığır(Melez)	Merkez	1.180	394	946,20
	Çukurca			
	Şemdinli	3.641	1.663	3.990,00
	Yüksekova	6.600	2.945	7.068,00
Manda	Merkez			
	Çukurca			
	Şemdinli			
	Yüksekova	28	8	7,287

İLÇELER	CİNSİ	KÜÇÜKBAŞ					TOPLAM
		2008	2009	2010	2011	2012	
MERKEZ	KEÇİ(KIL)	39.355	41.724	60.340	22.000	26.479	189.898
	KOYUN (YERLİ)	93.160	102.797	140.379	67.300	97.083	500.719
YÜKSEKOVA	KEÇİ(KIL)	30.000	40.000	35.988	37.204	46.700	189.892
	KOYUN (YERLİ)	297.320	310.000	285.000	229.211	185.500	1.307.031
ŞEMDİNLİ	KEÇİ(KIL)	104.655	55.000	34.042	35.600	39.658	268.955
	KOYUN (YERLİ)	44.137	25.000	19.700	26.500	55.131	170.468
ÇUKURCA	KEÇİ(KIL)	2.821	2.500	5.640	5.200	7.900	24.061
	KOYUN (YERLİ)	1.303	1.600	1.775	2.156	2.600	9.434
TOPLAM		612.751	578.621	582.864	425.171	461.051	2.660.458

2013 Küçükbaş Hayvansal Üretim				
	İlçe	Toplam Küçükbaş Hayvan Sayısı	Sağılan Hayvan Sayısı	Süt(Ton)
Koyun(Yerli)	Merkez	141.699	80.300	5.621,00
	Çukurca	4.557	2.965	207,55
	Şemdinli	77.427	43.650	3.055,50
	Yüksekova	337.030	215.200	15.064,00
Keçi (Kıl)	Merkez	35.283	12.168	852
	Çukurca	4.484	2.818	197,26
	Şemdinli	47.373	20.560	1.439,20
	Yüksekova	47.545	20.740	1.451,20

2013 yılına ait Küçükbaş ve büyükbaş hayvan sayısı					
	Merkez	Yüksekova	Şemdinli	Çukurca	Toplam
Küçükbaş hayvan sayısı	153.320	351.762	127.757	8.281	641.120
Büyükbaş hayvan sayısı	3.507	19.318	10.237	974	34.036
Toplam	156.827	371.080	137.994	9.255	675.156

Arı Koloni Varlığı ve Arı Ürünleri

Arı Koloni Varlığı ve Arı Ürünleri							
	İlçe	Köy Sayısı	Yeni Kovan Sayısı	Eski Kovan Sayısı	Toplam Kovan	Bal Üretimi (Ton)	Balmumu Üretimi
Arıcılık	Merkez	35	35.000	1.500	36.500	328.500	8.500
	Çukurca	6	871	325	1.196	14.352	0.500
	Şemdinli	20	38.950	550	39.500	400.000	2.000
	Yüksekova	20	43.507	2.600	46.107	553.184	20.000

Hakkari İli Gayri Safi Üretim Değerleri

	Ürün Cinsi	Ekim Alanı(da)	Üretim(Ton)	Gayri Safi Hasıla(1000TL)
1	Yem Bitkileri	728.441	212.028	84.871
2	Üzüm	42.271	54.592	62.919
3	Domates	6.723	19.688	20.250
4	Ceviz	12.341	13.098	69.629
5	Buğday	62.314	10.274	8.222
6	Hıyar	3.025	9.075	10.065
7	Elma	2.177	2.875	12.881
8	Biber	780	942	2.697
9	Kayısı	2.152	876	1.761
10	Arpa	1.810	291	132

KÖY VERİ TABANI ÇALIŞMALARI

CBS Daire Başkanlığının hazırladığı köy veri tabanı web servisinin bilgi girişlerin ve etkin kullanımının sağlanabilmesi için il ve ilçe Müdürlüklerinde görevli target personellerine köy veri tabanı kullanımı hakkında bilgilendirme eğitimi verilmiştir.Hakkari'nin köylerine ait bilgi girişleri yetkili personeller tarafından gerçekleştirilerek köy veri tabanı web servisinin eksiklikleri tamamlanmıştır.CBS Daire Başkanlığı ve il,ilçe Müdürlükleri personelleriyle koordine olarak belirli periyotlarda köy veri tabanı güncelleme çalışmaları yapılmaktadır.

TARIM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN DESTEKLENMESİ

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık hizmetlerine destekleme ödemesi yapılması hakkındaki tebliğ ve tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri uygulama esasları kapsamında ilimiz Yüksekova ilçesinde 2 tane serbest tarım danışmanına 78.000 TL' lik serbest tarım danışmanlık hizmetleri kapsamında destekleme ödemesi yapıldı. 2 serbest tarım danışman tarafından Yüksekova ilçesinde ikamet eden 130 çiftçiye tarımsal danışmanlık hizmeti verilmiştir .21 Nisan 2013 tarihinde yapılacak olan tarımsal yayım ve danışmanlık sınavına müracaat eden kişi sayısı 51' dir. Bunlardan 10 tanesi yapılan sınavda başarılı olup sertifikalarını almışlardır.

2013 YILI ARAŞTIRMA-YAYIM-ÇİFTÇİ BAĞLANTISININ GÜÇLENDİRİLMESİ KAPSAMINDAKİ ÇALIŞMALAR

Araştırma-yayım-çiftçi bağlantısının güçlendirilmesi çalışmaları kapsamında ilimizde 09/ 05/ 2013 tarihinde il müdürlüğümüz ile ilçe müdürlükleri bir araya gelerek bilgi alışverişinde bulunulması, sorunların tartışılması ve çözü-

mü için kararlar alınması amacıyla toplantı yapılmıştır.

KADIN ÇİFTÇİ YARIŞMASI

Kadın çiftçilere götürülen eğitim-yayım çalışmalarının sonuçlarını görme, tarımsal konularda çiftçilerin performanslarını değerlendirme kendilerine olan güven duygularını geliştirmek, birbirleriyle kaynaşmalarını sağlamak ve girişimcilik ruhunu artırmak amacıyla bu yıl ilimizde 10.Su düzenlenen Kadın Çiftçiler Yarışıyor Bilgi ve Proje Yarışması 14 Nisan 2013 tarihinde saat 14.00 da Hakkari Kültür Sarayında düzenlenmiştir. Yarışmayı Kırıkdağ Köyünden Aycan AKDOĞAN kazanmıştır.

05.06.2013 tarihinde Mardin’de yapılan Kadın Çiftçiler Yarışıyor Bilgi ve Proje Bölge finaline katılan yarışmacımız **bölgede ikinci** olmuştur.

WEB SİTESİ

İl Müdürlüğümüze ait www.hakkaritarim.gov.tr adlı bir site bulunmaktadır. Sitemizde Çiftçilerimiz için faydalı dokümanlar hazırlanmaktadır. Bu güne kadar 84 haber 42 duyuru yapılarak çiftçilerimize İl Müdürlüğünün çalışmaları hakkında bilgi verilmiştir.

TABİ AFET ÇALIŞMALARI

Tabi afetlerde zarar gören çiftçilere yapılacak yardımlar hakkında kanun kapsamında köylerde meydana gelen zarar ile ilgili gerekli tespit çalışmaları yapılarak çiftçilere 2090 Sayılı Kanun kapsamında gerekli bilgiler verildi.

TARIMSAL YAYIMI GELİŞTİRME PROJESİ (Tar-Gel)

Bakanlığımız Teşkilatlanma ve Desteklenme Genel Müdürlüğünce 2007 yılında uygulamaya konulan Tarımsal Yayımı Geliştirme projesi kapsamında ilimizde 33 kontenjan tahsis edilmiştir.

2013 yılı itibariyle ilimizde 17 ziraat mühendisi 16 veteriner Hekim olmak üzere toplam 139 belde ve köye hizmet götürerek üreticilerin yaşadıkları yerlerde tarımsal yayım hizmetini doğrudan almaları sağlanmıştır.

Tar-Gel Çalışmaları				
İlçe	Köy	Ziraat Mühendisi	Veteriner Hekim	Toplam
Merkez	Otluca- Bayköy	1		1
	Bağışlı		1	1
	Demirtaş		1	1
	Pınarca		1	1
	Sarıtaş		1	1
	Geçitli		1	1
	Akçalı	1		1
	kırıkdağ	1		1
	Üzümcü	1		1
Yüksekova	Beşbulak Köyü		1	1
	Ortaç	1		1
	Kısıklı	1		1
	Değerli	1		1
	Akalın		1	1
	Vezirli		1	1
	Kamışlı		1	1
	Demirkonak		1	1
	Büyükçiftlik		1	1
	Karabey		1	1
	Bağdaş		1	1
		1		1
			1	
	Tatlı	1		1
	Yeşiltaş	1		1
	Karlı	1		1
	Esendere	1		1
	Akpınar	1		1
Çukurca	Çığlı	1		1
Şemdinli	Ortaklar		1	1
	Öveç	1		1
	Altınsu	1		1
	Yaylapınar	1		1
	Çatalca		1	1
Toplam		17	16	33

BİTKİSEL ÜRETİM VE BİTKİ SAĞLIĞI ŞUBESİ

ZİRAİ MÜCADELE

Şube Müdürlüğümüzce, tarımsal ürünleri hastalıkların, böceklerin, yabancı otların ve benzeri zararlı organizmaların olumsuz etkilerinden korumak, ekonomik kayıpları en az düzeye indirmek, ürün kalitesini yükseltmek amacıyla mücadele faaliyetleri yürütülmekte ve programlara göre kapsamlı çalışmalar yapılmaktadır.

Zirai Mücadele çalışmaları öncesi; alet-ekipman sayımı, temizliği, bakımı ve kalibrasyonu yapıldı. Zirai Mücadele çalışmaları kapsamında, bahçe kontrolleri yapılarak, mücadele öncesi yapılacak çalışmalarla ilgili çiftçilere bilgi verilmiştir.

Bitkisel Üretimde Kullanılan Kimyasalların kayıt altına alınması ve izlenmesi hakkında çalışmalar yapılarak ,üretici kayıt defteri almak isteyen çiftçilere yönetmelik çerçevesinde bilgi verildi.Bitki Pasaportu ve operatörlerin kayıt altına alınması ile ilgili ilçelerde çalışan elemanlara gerekli bilgiler verilmiş olup,kullanıcı adı oluşturulmuştur.

Bitki Koruma Ürünlerinin Usul ve Esasları Hakkında yönetmelik gereği yayım yapılarak bir günlük eğitim sonrası belge almak isteyenlere Bitki Koruma ürünü Uygulama belgesi verilmiştir. Ayrıca Çiftçi kitapçıkları dağıtılarak gerekli eğitim çalışmaları yapılmıştır. Eğitimler devam etmektedir.

2012 YILI ZİRAİ MÜCADELE PROGRAMI

Mücadele Şekli	Ürün Grubu	Zarar Grubu	Zarar Adı	Mücadele Metodu	Progra Değeri	Birimi
EM	Hububat	Hastalık	Sürme	Kimyasal	600	Ton
EM	San. Bit.	Hastalık	Tütün Mavi Küf (F)	Kimyasal	150	M2
EM	San. Bit.	Hastalık	Tütün Mavi Küf (F)	Kimyasal	100	Da
EM	Meyve	Hastalık	Ceviz Antraknozu	Kimyasal	150	Da
EM	Meyve	Hastalık	Elma – Armut- Karaleke	Kimyasal	40	Da
EM	Meyve	Zararlı	Virgül Kabuklubiti	Kimyasal	60	Da
EM	Meyve	Zararlı	Elma Ağ Kurdu	Kimyasal	60	Da
EM	Meyve	Zararlı	Elma İç Kurdu	Kimyasal	160	Da
EM	Meyve	Zararlı	Meyve Ağ.Yaprak biti	Kimyasal	120	Da
EM	Meyve	Zararlı	Ceviz İç Kurdu	Kimyasal	150	Da
EM	Meyve	Hastalık	Ateş yanıklığı	Mekanik	20	Da
EM	Meyve	Zararlı	Meyve Ağ.Akarları	Kimyasal	40	Da
EM	Sebze	Zararlı	Sebzede Yap. biti	Kimyasal	500	Da
EM	Sebze	Zararlı	Sebzede Yap. biti örtü altı	Kimyasal	10	Da
EM	Sebze	Zararlı	Sebzede Danaburnu	Kimyasal	600	Da
EM	Sebze	Zararlı	Sebzede Bozkurt	Kimyasal	600	Da
EM	Sebze	Hastalık	Domateste Mildiyö	Kimyasal	200	Da
EM	Hububat	Zararlı	Hububatta yabancı ot	Kimyasal	500	Da
EM	Bağ	Hastalık	Bağ Küllemesi	Kimyasal	500	Da
EM	Hububat	Zararlı	Tarla Faresi	Kimyasal	1000	Da
EM	Hububat	Hastalık	Buğdayda Sarı Pas	Kimyasal	400	Da
DM	Hububat	Zararlı	Çekirge	Kimyasal	5000	Da

Diğer Entegre Mücadele şeklinde yürütülen;Buğdayda Sürme,Sarı Pas; Hububatta Yabancı Ot,Tütünde Mavi Küf mücadelesi hakkında çiftçilere bilgi verildi.İlimizde yaygın olarak görülen Ceviz Antraknozu, Elma-Armutta Karaleke, Ateş Yanıklığı,Domateste Mildiyö, Bağ Küllemesi hakkında çiftçilere bilgi verilerek, kimyasal mücadele yöntemleri ve kültürel mücadelenin önemi hakkında çiftçiler bilgilendirildi. Ayrıca Elma Ağ Kurdu,Elma İç Kurdu,Meyve Ağacı Yaprak bitleri,Ceviz İç Kurdu,Meyve Ağacı Akarları,Sebzede Yaprak biti,Sebzede Danaburnu,Sebzede Bozkurt,Süs bitkilerinde yaprak bitleri ve genel zararlılardan Tarla Faresinin mücadele yöntemleri hakkında bilgi verilerek, ilaçlama zamanı ve dozunun önemi anlatıldı.

Ürün(Adı-Grubu)	Hastalık Konusu(Ad.)	Zararlı Konusu (Ad.)	Yabancı Ot Konusu(Ad.)	Toplam(Ad.)
Hububat	2		1	3
Tütün	1			1
Meyve	3	6		9
Bağ	1			1
Sebze	2	3		5
Genel/Fare		1		1
Genel/Çekirge		1		1
TOPLAM	9	12	1	22

Hastalık ve zararlılarla ilgili gerekli kontroller yapılarak mücadeleye yönelik tavsiyelerde bulunuldu.

DEVLET YARDIM KONULARI PROGRAMI	
KONU :	2012 Yılı Programı
Çekirge(Da) :	5000 Da

DİĞER ENTEGRE MÜCADELE KONULARI PROGRAMI	
Birimi	2012 Yılı Programı
Saha(Da)	10410 Da
Saha(m'2)	150 m'2
Ton	600 ton

KARANTİNA ÇALIŞMALARI

İl Müdürlüğünde 2 İnspektör ile görev ve sorumluluklar yürütülmektedir. 2012 yılında Esendere Gümrük Müdürlüğünde 166.196 kg elma ve kivi ziraî karantina açısından muayene edilip, Taşucu Gümrük Müdürlüğü ve Mersin Gümrük Müdürlüklerine Transit geçişine izin verilmiştir.

Esendere Gümrük Kapısı Bitki ve bitkisel ürün ithal ve ihraç kapısı olmadığından sınır kapısında Transit geçişler denetlenmekte ve 5996 sayılı kanun çerçevesinde geçişlere izin verilmektedir.

ZİRAİ MÜCADELE İLAÇ-ALET BAYİLİK İŞLERİ VE REÇETE SİSTEMİ

Bitki Koruma Ürünlerinin amacına ve tekniğine uygun kullanımı sağlamak amacıyla; İlde Şube Müdürlüğümüzce ve İlçelerde ise İlçe Müdürlüklerimiz tarafından her ay düzenli olarak denetimler yapılmaktadır.

İlimizde Bitki Koruma Ürünleri Bayilik Yönetmeliğine göre ruhsat verilen merkezde 1, Yüksekova İlçesinde 1 olmak üzere toplam 2 Adet Bitki Koruma Ürünleri ilaç bayisi bulunmaktadır. Ayrıca merkezde 1 Adet Zirai Alet Bayiliği bulunmaktadır. Bayilerde yedimeine alınan ilaçlarla ilgili denetimler yapılmıştır. Reçeteli satış ile ilgili bayi denetimleri düzenli olarak her ay yapılmıştır. Denetimler devam etmektedir.

15 Mühendis Reçete Yazma Yetki Belgesine sahip olup,daha önce Reçete Yazma Yetki belgesi verilen Teknikerlerin Reçete yazma yetki belgeleri iptal edilmiştir.

DOĞU ANADOLU KALKINMA AJANSI(DAKA)'NIN HAKKARI İLİNDE MEYVECİLİK VE SEBZECİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİ MALİ DESTEK PROGRAMI

Doğu Kalkınma Ajansının 2012 Yılında Hakkari İlinde uygulanmak üzere açıkladığı “HAKKARI İLİNDE MEYVECİLİK VE SEBZECİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİ MALİ DESTEK PROGRAMI” başvuruları 11 Haziran 2012 tarihinde başlamış ve 07 Eylül 2012 günü saat 17.00’da sona ermiştir. Programın amacı, Hakkâri ilinin meyvecilik ve sebzecilik potansiyelini harekete geçirmek, komşu ülkelere yönelik potansiyel ihraç ürünleri üretimini teşvik etmek ve böylece il ekonomisinin canlandırılmasını sağlayarak bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmaktır.

İl genelinde il ve ilçelerimizde yapılan çalışmalar neticesinde başvuru tarihi sonunda başvuru yapılan projelerin durumu;

Merkez İlçemizde;

286,572 dekar alanda en küçüğü 12 dekarlık olmak şartıyla 14 adet Kapama Elma bahçesi; 461,792 dekar alanda 17 adet Kapama Ceviz bahçesi; 15,097 dekar alanda 1 adet Kapama Asma bahçesi; 763,461 dekar alanda 32 adet kapama meyve bahçesi bulunmaktadır.

Şemdinli İlçemizde;

200 dekar alanda 8 adet Kapama Ceviz bahçesi ve 20 dekar alanda 1 adet Kapama Elma bahçesi olmak üzere toplam 220 dekar alanda 9 adet Kapama Meyve bahçesi bulunmaktadır.

Yüksekova ilçemizde;

372,246 dekar alanda 17 adet Kapama Elma Bahçesi ve 91,826 dekar alanda 4 adet Kapama Ceviz bahçesi olmak üzere toplam 464,072 dekar alanda 21 adet kapama meyve bahçesi tesis edilmiştir.

İl genelinde 3 ilçemizde toplam 1.447,553 dekar alanın; 678,818 dekar alanında 32 adet Kapama Elma Bahçesi, 753,618 dekar alanında 29 adet

Kapama Ceviz bahçesi ve 15,097 dek.ar alanda ise 1 Adet Kapama Asma bahçesi tesis edilmiştir.

Proje ile kurulacak olan bütün kapama meyve bahçelerinde sulama suyu tesisatı olarak damla sulama sistemi kurulacak, bahçelerin etrafı çepeçevre tel örgü ile çevrilmiştir.

2012 Yılı DAKA “Hakkari İlinde Meyvecilik ve Sebzeciliğin Geliştirilmesi Mali Destek Programı” Kapsamında İl genelinde yaklaşık olarak 62 yararlanıcı hibe desteğinden yararlanılmıştır.

KAMU KURUM VE KURULUŞLARI ÇEVRE DÜZENLEMESİ VE AĞAÇLANDIRMA PROJESİ

2012 Yılında İl Müdürlüğümüz tarafından hazırlanan ve Çalışma ve İş Kur Müdürlüğü Toplum Yararına Çalışma Programı (TYÇP) kapsamında hazırlanan “Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Çevre Düzenlemesi ve Ağaçlandırma Projesi” ile 3 ay (90 gün) süre ile Merkez ilçede istihdam edilmek üzere alımı yapılacak olan 25 Asil, 25 Yedek Eleman için Noter huzurunda kura çekimi gerçekleştirilerek elemanlar belirlenmiştir.

Proje ile Merkez ve İlçelerde 500 dekarlık alanda; İlde cevizin yoğun olarak yetiştiği köylerden alınan ve yerli ceviz özellikleri taşıyan ceviz tohumlarının ekimi gerçekleştirilmiştir. Yine proje kapsamında Merkez ilçede bulunan kamu kurum ve kuruluşlarında çevre düzenlenmesi çalışmaları yapılmıştır.

Proje çalışmaları Ocak ayı sonunda başarı ile tamamlanmıştır.

2012 Yılında Uygulanan Projeler

2012 Yılında İl Müdürlüğümüz tarafından İl Özel İdare Kaynakları kullanılarak İl ve ilçelerimizde uygulanan projeler aşağıda belirtilmiştir;

1-Hakkari İlinde Sebzeciliği Geliştirme Projesi: Hakkari il ve ilçelerinde geçimini tarımsal üretimle sağlayan çiftçilerimize proje ile alınacak aşılı ve aşısız sebze fideleri(domates, karpuz, hıyar, patlıcan) ile yeni sebze üretim alanları oluşturmak, bu üretim alanlarından başlayarak sebze üretim miktarının, kalite ve veriminin iyileştirilmesi suretiyle, sebzecilik alanlarında verimin artırılmasını sağlamak ve üretici gelirlerinin artırılması ile çiftçilerimizin pazarlama kabiliyetlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Projenin hedefleri doğrultusunda ayrılan bütçe ile 170.000 adet sertifikalı ve kontrollü üretimi yapılan Aşılı Domates ve Karpuz ile Aşısız Domates fidesi alımı gerçekleştirilerek, İl ve ilçelerde dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

2-Kapama Meyve Bahçeleri Projesi: Hakkari il ve ilçelerinde belirlenen alanlarda proje ile alınacak çeşitli meyve fidanları ile (elma, armut, kayısı, kiraz,

asma) örnek kapama bahçe kurmak ve bu bahçelerden başlamak üzere, Meyve ağaçlarının kalite ve veriminin iyileştirilmesi suretiyle, meyvecilik alanında verimin arttırılmasını sağlamak ve üretici gelirlerinin artırılması ile çiftçilerimizin pazarlama kabiliyetlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Projenin hedefleri doğrultusunda ayrılan bütçe ile 5.000 adet sertifikalı ve kontrollü üretimi yapılan yarı bodur elma ve armut fidanı alımı gerçekleştirilerek, il ve ilçelerde dağıtımı gerçekleştirilmiştir. Bahçelerin etrafının çevrilmesi ile ilgili çalışmalar halen devam etmektedir.

2012 Yılında 3.060 adet yarı bodur elma fidanı ile 1020 adet armut fidanı alımı yapılarak 14 adet kapama meyve bahçesi oluşturulmuştur.

2013 Yılında Uygulanan Projeler

1-Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğini Geliştirme Projesi;

Hayvansal ürünlerin insan beslenmesinde kullanım miktarları, ülkelerin gelişmişlik ölçütlerinden biri olarak gösterilmesine karşın, ülkemizde kişi başına hayvansal ürün miktarı ve dolayısıyla günlük tüketilen hayvansal protein miktarı düşük düzeydedir.İşte bu açığın giderilmesinde kullanılacak materyallerin başında da koyun gelmektedir.

Koyun popölasyonlarımızın verim yönünden (et,süt ve yapağı) geliştirilmesi sorununun çözümüne katkıda bulunacaktır.Proje ilimizde yetiştiriciliğı en yaygın olan Akkaraman koyunlarının ve yerli ırkı keçilerinin et ve süt yönlü ıslah edilerek çiftçilerin gelirlerini artırmaya yöneliktir. Projemizin hedefleri olarak aşağıdaki hususlar belirtilebilir.

- Bölgemiz Hayvancılığının gelişimine ve sürdürölmesine katkı sağlamak.
- Üreticilerin(özellikle yem bitkisi üreticileri) gelirlerinin artırılması ve buna bağılı olarak sosyal yaşamın geliştirilmesi.
- Diğer çiftçilere örnek olmak.
- İstihdama katkı sağlamak, göç olgusunu azaltmak.
- Sağılıklı gıda hammaddesi arzı(et,süt) sağlanmasına katkı sağlamak.
- Bölge potansiyelinin tanıtımına yardımcı olmak.

Projenin hedefleri doğrultusunda ayrılan bütçe ile 4 ilçede küçükbaş hayvancılığına uygun ve potansiyele sahip olarak belirlenen köylerde 185 işletmeye (20 +1) baş damızlık koyun(kuzulu) ve keçi(oğlaklı) başlayan bir sürü oluşturulması sağlanmıştır. Projeler 2013 yılının ilk altı ayında gerçekleştirildi.

Proje Konusu	Malzeme Cinsi	Birim	Miktarı	Faydalanan Çiftçi Sayısı
K.H.Y.G.P	Koyun(Kuzulu)-Akkaraman	Adet	2556	185
	Koç-Akkaraman	Adet	141	185
	Keçi(Oğlaklı)+Yerli	Adet	1008	185
	Teke-Yerli	Adet	33	185
TOPLAM			3738	185

2-Hakkari İlinde Sebzeciliği Geliştirme Projesi: Hakkari il ve ilçelerinde geçimini tarımsal üretimle sağlayan çiftçilerimize proje ile alınacak aşı ve aşısız sebze fideleri (domates, karpuz) ile yeni sebze üretim alanları oluşturmak, bu üretim alanlarından başlayarak sebze üretim miktarının, kalite ve veriminin iyileştirilmesi suretiyle, sebzecilik alanlarında verimin artırılmasını sağlamak ve üretici gelirlerinin artırılması ile çiftçilerimizin pazarlama kabiliyetlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Projenin hedefleri doğrultusunda ayrılan bütçe ile sertifikalı ve kontrollü üretimi yapılan Aşılı/Aşısız domates ve karpuz fidesi alımı gerçekleştirilerek, il ve ilçelerde dağıtımı sağlanmıştır. Projemiz 2013 yılının ilk altı ayında gerçekleştirilmiştir.

Proje Konusu	Malzeme Cinsi	Birim	Merkez	Yüksekova	Şemdinli	Çukurca	Toplam
H.S.G.P	Aşılı Karpuz Fidesi	Adet	13000	12000	8000	2000	35000
	Aşısız Domates Fidesi	Adet	12000	11000	10000	7000	40000
	TOPLAM	Adet	25000	23000	18000	9000	75000
	Domates Tohumu	Paket	600	600	400	400	2000
	Biber Tohumu	Paket	400	400	300	150	1250
	Patlıcan Tohumu	Paket	300	300	250	150	1000
	TOPLAM	Paket	1300	1300	950	700	4250
	Soğan Tohumu	Kg	100	50	50	50	250
	Fasulye Tohumu	Kg	100	100	50	50	300
	TOPLAM	Kg	200	150	100	100	550

3-Hakkari İlinde Meyveciliği Geliştirme Projesi:Proje ile başta Zap Havzası olmak üzere, Hakkari ilinde ceviz ve elma üretimine uygun alanların ceviz ve elma ile ticaret kuşağı haline getirmek amaçlanmaktadır. Proje ile entansif ceviz ve elma yetiştiriciliğinin ilimize yerleştirilmesi sağlanıp yüksek kalite ve miktarlarda üretim elde edilecektir. Proje uygulama sürecinde dış satıma uygun yerli ve yabancı yeni ceviz ve elma türleri yöreye kazandırılacaktır.

Projenin hedefleri doğrultusunda ayrılan bütçe ile sertifikalı tüplü ceviz fidanı ve sertifikalı elma fidanı alımı gerçekleştirilerek, il ve ilçelerde kapama ceviz ve elma bahçeleri oluşturulması sağlanmıştır. Projemiz 2013 yılının ilk altı ayında gerçekleştirilmiştir.

İlçe	Yarı Bodur Elma Fidanı	Ceviz Fidanı	TOPLAM
Çukurca	200	500	700
Merkez	2.000	2.000	4000
Şemdinli	1.000	1.500	2500
Yüksekova	1.800	1.000	2800
TOPLAM	5.000	5.000	10.000

4-Hakkari Arıcılığını Geliştirme Projesi: Bu projenin genel hedefi, bölgede önemli bir potansiyele sahip olan arıcılığın geliştirilmesi ve üretici gelirlerinin artırılmasıdır. Bu amaçla il genelinde kovanları sönmüş üreticilerimizi tekrar üretime katkı sağlar duruma getirmek için 3.300 adet yöreye adapte olmuş olan Kafkas veya Kafkas melezi arı ailesi(5 Çerçeveli 3'ü yavrulu) alınarak üreticilerimize dağıtılmıştır.

Balımızın ayırıcı özelliklerini açık bir şekilde ortaya koyarak, üründe aynı kalite ve nitelikte üründe süreklilik sağlayarak, ürünün piyasaya sunumunda artı özellikler kazandırmak suretiyle piyasa değerinin artırarak ve zaten mevcut olan kalite ve değerlere sürekli sahip çıkarak marka olması sağlanacaktır. Proje kapsamında uluslararası standartlara uygun, yöre ballarının tüm özelliklerini barındıran bal üretimini teşvik ederek, markalaşmayla pazarlama kabiliyetlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Projemiz 2013 yılının ilk altı ayında gerçekleştirilmiştir.

Proje Konusu	Malzeme Cinsi	Birim	Merkez	Yüksekova	Şemdinli	Çukurca	TOPLAM
H.A.G.P	Arı Ailesi	Adet	2300	600	200	200	3300

2014 Yılında Uygulanması Düşünülen Yeni Projeler

2013 yılında uygulanan projelerin 2014 yılında da uygulanması düşünülmekte olup; ayrıca aşağıda belirtilen yeni projelerinde hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

1-Seracılık:Hakkari Merkez, Çukurca ilçesi ve Şemdinli

İlçesi Derecik Beldesi olmak üzere toplam 3 adet proje uygulanacaktır ve maliyeti 600.000,00 TL'dir.

2-Köy Tavukçuluğu:Hakkari İl ve İlçelerinde 500 aileye 10.000 adet tavuk verilmesi planlanmaktadır ve proje maliyeti 100.000,00TL'dir

3-Mezbahane:Hakkari merkez olarak planlanmaktadır ve maliyeti 1.500.000,00TL'dir.

GENEL BÜTÇE VE ÖZEL İDARE BÜTÇESİNDEN UYGULANAN PROJELERİN YATIRIM ÖDENEĞİ										
Kaynak	2009	proje sayısı	2010	proje sayısı	2011	proje sayısı	2012	proje sayısı	2013	proje sayısı
Özel İdare	300.000	5	100.000	2	320.000	5	300.000	2	3.194.678,00	4
Genel Bütçe	140.992	10	150.000	12	250.000	12	250.000	12	953.411	19
TOPLAM	440.992	15	250.000	14	570.000	17	550.000	14	4.148.089,00	23

2009-2013 YILI İLİMİZDEKİ DESTEKLEMELER					
Destekle- me Konu- su	2009yılı	2010yılı	2011yılı	2012yılı	TOPLAM
Bitkisel Üretim					
Mazot- Gübre ve Toprak Analiz Desteği	3.086.387,17	3.000.832,38	3.157.385,36	3.050.000,00	12.294.604,91
Hububat ve Bakla- gil Desteği	545.781,00	658.987,85	212.982,00	15.872,27	1.433.623,12
Sertifikalı Tohum Fidan Des- teği				2.600,00	2.600,00
Organik Tarım Desteği		1.647.983,00		1.050.798,00	2.698.781,00
TOPLAM	3.632.168,17	5.307.803,23	3.370.367,36	4.119.270,27	16.429.609,03

TOHUM VE FİDAN SERTİFİKASYON ÇALIŞMALARI

İlimiz Merkezinde 1 adet ruhsatlı tohumluk bayisi mevcuttur.

TOPRAK, YAPRAK VE SU TAHLİL LABORATUARİ

Çiftçilerimizin ekim, dikim ve birim alandan maksimum verim alması, bilinçli ve yeterli gübreleme yapmasını sağlamak, İlimiz tarım arazilerinin kullanım planı ve toprak haritasının çıkarılması amacıyla İl Müdürlüğümüz bünyesinde İlimiz Yüksekova İlçe Merkezinde Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü, Hakkari Valiliği, Yüksekova Ziraat Odası Başkanlığı'nın destekleri ile toprak, yaprak, bitki ve su analiz laboratuvarı kurulmuştur. Kurulan laboratuvarla çiftçilerimizin arazilerden daha iyi istifade etmesi sağlanacaktır.

Yapılan analiz sonuçlarına göre üretici ve yetiştiriciye yeni bitki deseni oluşturmalarında, bitkilerin ihtiyaç duyacağı besin elementlerini kullanımlarında öneri sunulmaktadır.

DOĞAL ÇİÇEK SOĞANLARI SÖKÜMÜ VE ÜRETİMİ

İlimizde "Doğal Çiçek Soğanlarının Sökümü, Üretimi ve Ticaretine Yönelik Yönetmelik" kapsamında endemik tür olarak yetiştiriciliği yapılan Ters Lale (*Fritallaria imperialis*)'nin yönetmelik, Danışma Kurulu ve Teknik Komite kararlarına uygun olarak yetiştirilmesi, sökümü ve ticareti çalışmaları sağlanmakta-

dır.Geçmiş yıllarda kaçak sökümlemlerle bölge dışına çıkarılmaya çalışılmıştır. 1995 yılında yayınlanan yönetmelik buna engel olmuş, böylece çiçek soğanlarının sökümü, üretimi ve ihracatı kontrol altına alınmıştır.

Ters lale en yoğun olarak Hakkari merkezi ile Şemdinli ve Yüksekova ilçelerinde yetişmekte, yetiştiriciliği buralarda sürdürülmektedir.

Ters Lale (*Fritallaria imperialis*) Yetiştiricilik Alanları

Bulunduğu Yer	Adresleri
Yüksekova	Deştılık Yaylası ve civarı(Yürekli ve Bozyamaç Köy sınırları)
	Arı Kovanı Dağları(Karabey Köy Sınırları)
	Havruk Dağları(Yürekli ve Bozyamaç Köy Sınırları)
	Uzunsirt Köyü(Yukarı Mevkii)
	Tloran Köyü Dağları
Şemdinli	Kayalar Köyü
	Mağaraönü Köyü
	Derecik Köy Yolu Vadisi
	Sürinüs Köyü Yaylası
	Şehit Dağları

GIDA VE YEM ŞUBESİ

KAYIT VE ONAY İŞLEMLERİ

5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu kapsamında Üreticilerin talepleri doğrultusunda Gıda Kontrolörleri tarafından işyerlerinin teknik ve hijyenik şartları kontrol edilerek üretilen ürün bileşimlerinin Türk Gıda Kodeksine uygun olması halinde kayıt ve onay işlemleri yapılmaktadır. Kayıt ve onay işlemleri yapılan işletmeler aşağıda gösterildiği gibi sınıflandırılmıştır.

İmalathane Adı	Merkez	Çukurca	Şemdinli	Yüksekova	TOPLAM
Et Kombinası				2	2
Un Fabrikası				1	1
Bal Paketleme	2				2
Küp Şeker Paket imal.	1	0	0	4	5
Çay Paketleme Tesisi	2	0	4	7	13
Süt İşleme Tesisi	1	0	0	5	6
Kuruyemiş ve Bakliyat Paket.	4	0	6	5	15
Ekmek-Pide Lavaş Fırını	15	1	4	15	35
Pastane	5	1	2	6	14
Hazır Yemek Üretim Yeri	6	0	6	3	15
Toplu Tüketim	58	2	6	40	106
Gıda Satış	250	11	20	205	486
Tohum Bayi	1				1
Yufka	3				3
Unlu Mamuller	4			1	5
Tahin Üretimi	1				1
Cips Üretimi	2				2
Et Parçalama Tesisi				2	2

YURTIÇİ GIDA DENETİMLERİ

İlimiz merkez ve ilçelerinde 1 adet Un Fabrikası, 6 adet süt fabrikası, 2 adet mandıra, 21 adet Hazır Yemek Fabrikası, 5 adet Şeker Paketleme Fabrikası, 19 bakliyat ve kuru yemiş paketleme fabrikası, 13 adet çay paketleme işletmesi, 14 adet pastane, 3 adet yufka imalathanesi, 5 adet unlu mamul, 35 adet fırın, 1 adet tahin üretim işletmesi, 2 cips üretim işletmesi, 2 et ürünü parçalama işletmesi olmak üzere toplam 124 Gıda üretim işletmesi bulunmakta olup bu işletmelerin kontrolleri periyodik olarak yapılmaktadır.

Ayrıca gıda üretim ve satış yerlerinde 2013 yılı içerisinde, üretim ve satış

yerlerinde toplam 415 denetim yapılmış olup periyodik olarak denetimlerimiz devam etmektedir. 2013 yılı içerisinde üretim yerlerinde 13, satış yerlerinde 86 adet numune alınmıştır. Ayrıca kayıtsız olan işletmelerin kayıt altına alma işlemleri devam etmektedir.

2013 yılı Bakanlık Denetim Programı ve Kalıntı İzleme Programı çerçevesinde 34 adet numune alınıp ilgili laboratuvara analizleri yaptırılmak üzere gönderilmiştir. Geri kalan program da devam etmektedir. Bunun yanı sıra GGBS(Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi)'de gıda ve yem ile ilgili tüm iş ve işlemler kayıt altına alınmakta; ALO-174 Gıda Hattı'na gelen 31 şikayet değerlendirilmiş olup; 8 işletmeye idari para cezası kesilmiştir.

Yıllık Denetim Programı ve İl Denetim Programı çerçevesinde denetimlerimiz periyodik olarak devam etmektedir.

YEM KONTROLÜ

İlimiz Yem Bayisi ve Yem Depolama ve satışa arz etme yeri ve ruhsatı alan işletme bulunmamaktadır.

SINIR TİCARETİ

İlimiz Yüksekova İlçesinde bulunan Esendere Sınır Kapısı, İran ile bağlantıyı sağlayan ve Sınır Ticaretine açık olan Gümrük Kapısıdır. 2013 yılı içerisinde bu sınır kapısından yurda giren aşağıdaki tabloda belirtilen ürünlerden numune alınmış, ilgili analizlerin yapılması için Bakanlığın belirlediği laboratuvarlara gönderilmiştir. Çıkan sonuçların olumlu olması durumunda bu gıdaların iç piyasada tüketilmek üzere yurda girişine izin verilmiştir.

Sıra No	Madde Adı	GTİP(8'li bazda)	İthalatı Gerçekleşen Miktar(Ton/Yıl)
1	Karnabahar	0.704.10.00.00.11	
2	Karpuz	0807.11.00.00.00	2580
3	Kivi	0.703.11.00	600
4	Patlıcan	0709.30	
5	Soğan(Kuru)	0703.10.19.00.11	
6	Karalahana	0.704.90.90.00.00	
7	Kuru Üzüm	0.806.20.90.00.00	
8	Badem	0.802.12.00	20
9	Ceviziçi	0.802.32	42
10	Kabuklu Ceviz	0.802.31	
11	Karpuz Çekirdeği		45
12	Limon Suyu		16
13	Kurutulmuş Biber		40

HAYVAN SAĞLIĞI, YETİŞTİRİCİLİĞİ VE SU ÜRÜNLERİ ŞUBESİ

İLÇE BAZINDA YILLARA GÖRE HAYVAN SAYILARI

İlçeler	Cinsi	Büyükbaş					Toplam
		2009	2010	2011	2012	2013	
Merkez	Sığır(Yerli)	3.200	3.720	3.727	3.705	2.273	16.625
	Sığır(Kültür)	70	141	147	150	230	738
	Sığır(Melez)	220	786	796	1.180	1.231	4.213
Yüksekova	Sığır(Yerli)	6.431	7.041	10.180	8.551	10.218	42.421
	Sığır(Kültür)	419	449	1.651	1.525	2.190	6.234
	Sığır(Melez)	5.045	5.489	7.331	6.600	7.783	32.248
	Manda	10	10	36	28	62	146
Şemdinli	Sığır(Yerli)	5.300	5.989	7.158	9.240	5.834	33.521
	Sığır(Kültür)	170	675	1.083	1.459	2.098	5.485
	Sığır(Melez)	1.100	3.543	3.040	3.641	4.068	15.392
Çukurca	Sığır(Yerli)	594	901	1.080	1.200	965	4.740
	Sığır(Kültür)	0	0	0	0		
	Sığır(Melez)	30	0	0	0		30
Toplam		22.589	28.744	36.229	37.279	36.952	161.793

		Küçükbaş					Toplam
		2009	2010	2011	2012	2013	
İlçeler	Cinsi						
	Keçi(Kıl)	41.724	60.340	22.000	26.479	35.283	185.826
Merkez	Koyun(Yerli)	102.797	140.379	67.300	97.083	141.699	549.258
	Keçi(Kıl)	40.000	35.988	37.204	46.700	47.545	207.437
Yüksekova	Koyun(Yerli)	310.000	285.000	229.211	185.500	337.030	1.346.741
	Keçi(Kıl)	55.000	34.042	35.600	39.658	47.373	211.673
Şemdinli	Koyun(Yerli)	25.000	19.700	26.500	55.131	77.427	203.758
	Keçi(Kıl)	2.500	5.640	5.200	7.900	4.484	25.724
Çukurca	Koyun(Yerli)	1.600	1.775	2.156	2.600	4.557	12.688
	Keçi(Kıl)						
Toplam		578.621	582.864	425.171	461.051	695.398	2.743.105

2013 Küçükbaş Hayvansal Üretim				
	İlçe	Toplam Küçükbaş Hayvan Sayısı	Sağılan Hayvan Sayısı	Süt(Ton)
Koyun(Yerli)	Merkez	141.699	80.300	5.621,00
	Çukurca	4.557	2.965	207,55
	Şemdinli	77.427	43.650	3.055,50
	Yüksekova	337.030	215.200	15.064,00
Keçi(Kıl)	Merkez	35.283	12.168	852
	Çukurca	4.484	2.818	197,26
	Şemdinli	47.373	20.560	1.439,20
	Yüksekova	47.545	20.740	1.451,20

	2013 Hayvancılık Verileri				
	Merkez	Çukurca	Şemdinli	Yüksekova	Toplam
Tavuk	2.200	2000	3800	4.100	12.100
Güvercin	500	0	40	700	1240
Ördek	30	0	150	180	360
Kaz	0	0	50	90	140
Hindi	250	0	500	400	1.150
Arılı Kovan	25.615	2339	39.949	46.027	113.930
At	110	170	495	250	1025
Katır	230	200	650	405	1485
Eşek	85	41	100	75	301
Kedi-Köpek	250	254	405	500	1409
Toplam	29.270	5004	46139	52.727	133.140

2012 YILI AŞILAMA SONUÇLARI

Aşı Serum İlaç	Hayvan Nevisi	Uygulama Sonuçları			Toplam
		Projeli	Has.Çıkışı	Özel	
	B.Baş	28.726	0	772	29.498
Şap	K.Baş	0	0	564.270	564270
Koyun Keçi Çiçek	K.Baş	0	0	0	0
Enterotoksemi	K.Baş		0	0	0
Koyun Brucella	Genç	17.381	0	0	17.381
	Ergin	37.872	0	0	37.872
PPR	K.Baş	0	0	0	0
Anthrax	B.Baş	128.126	0		128.126
	K.Baş	0	0	804	804
Kuduz	Kd-Köp	0	0	7.316	7.316
	Sığır	0	0	386	386

2013 Aşılama Sonuçları					
Aşı Serum İlaç	Hayvan Nevisi	Uygulama Sonuçları			Toplam
		Projeli	Has.Çıkışı	Özel	
Şap	B.Baş	22.385	0	518	22.903
	K.Baş	0	0	15.470	15470
Koyun Keçi Çiçek	K.Baş	0	0	0	0
Enterotoksemi	K.Baş	0	0	0	0
Koyun Brucella	Genç	38.817	0	0	38.817
	Ergin	66.010	0	0	66.010
PPR	K.Baş	94772	0	0	94772
Anthrax	B.Baş	0	0	0	0
	K.Baş	0	0	0	0
Kuduz	Kd-Köp	389	0	0	389
	Sığır	0	0	0	0

2012 Yılı Aşılama Sonuçları						
Aşı Serum İlaç	Hayvan Türü	Uygulama Sonuçları				
		Köy Sayısı	Projeli	Has. Çıkışı	Özel	Toplam
Sağlık Taraması	B.Baş	6			14	14
	Kedi Köpek	1			7	45
	Kanatlı	4			19	19
Şap	K.Baş	1			45	45
Koyun- Keçi Vebası(PPR)	K.Baş	5			2.728	2.728
Koyun-Keçi Brucellosisi	K.Baş	1	409			409
Küpeleme	B.Baş					
	K.Baş					

2013 Yılı Aşılama Sonuçları						
Aşı Serum İlaç	Hayvan Türü	Uygulama Sonuçları				Toplam
		Köy Sayısı	Projeli	Has. Çıkışı	Özel	
Sağlık Taraması	B.Baş	67	0	0	9347	9347
	Kedi Köpek	9	0	0	75	75
	Kanatlı	4	0	0	238	238
Şap	K.Baş	10	0	0	15470	15470
Koyun- Keçi Vebası (PPR)	K.Baş	27	94772	0	0	94.772
Koyun-Keçi Brucello-sisi	K.Baş	41	104827	0	0	104827
Küpeleme	B.Baş	81	6113	0	0	6113
	K.Baş	95	210450	0	0	210450

Hastalık	2012 Yılı Çıkan ve Sönen Hastalıklar	
	Mihrak Sayısı	Sönen
Şap		
Anthrax	2	1
Çiçek	0	0
Newcastle	0	0
Brucella	2	7
PPR	0	0
Kuduz		
Toplam	4	8

2013 Yılı Çıkan ve Sönen Hastalıklar		
Hastalık	2013	
	Mihrak Sayısı	Sönen
Şap	0	0
Anthrax	2	1
Çiçek	0	0
Newcastle	1	1
Brucella	0	0
PPR	0	0
Kuduz	0	0
Sığırların Noduler Ekzantemi (Lumpy Skin)	1	0
Toplam	4	2

2012 YILI İL VE İLÇELERE AİT HAYVAN SEVKLERİ

İlçe	Sığır	Koyun	Keçi	At-Katır	Kovan
Merkez	316	18.610	10.364	0	4.092
Yüksekova	1.218	23.445	15.086	0	12.021
Şemdinli	205	10.217	7.563	10	18.336
Çukurca	7	518	392	0	3.487
Toplam	1746	52.790	33.405	10	37.936

2013 YILI İL VE İLÇELERE AİT HAYVAN SEVKLERİ					
İlçe	Sığır	Koyun	Keçi	At-Katır	Kovan
Merkez	152	11.212	2.221	0	7.225
Yüksekova	2.203	38.369	860	0	12.897
Şemdinli	150	17.711	161	0	16.099
Çukurca	15	720	190	0	2.380
Toplam	2520	68.012	3.432	0	38.601

2012 YILI İL VE İLÇELERE AİT HAYVAN MADDELERİ SEVKİ

İlçesi	B.Baş Deri	K.Baş Deri	Bal (Kg)	Barsak (Torba)	K.Baş Et (Kg)
Merkez	23.870	87.320	65.651	1.064	
Yüksekova	6.687	27.567	251.854		53.686
Şemdinli	427	600	44.543		
Çukurca	0	0			
Toplam	30.984	115.487	362.048	1.064	53.386

2013 Yılı Hayvan Maddeleri Sevki						
İlçesi	B.Baş Deri	K.Baş Deri	Bal (Kg)	Barsak (Torba)	B.Baş Et (kg)	K.Baş Et (Kg)
Merkez	13.000	82.250	64.360	6.175	0	200
Yüksekova	38.600	31.600	181.824	1500	14063	0
Şemdinli	672	3800	20.879	0	0	0
Çukurca	0	0	0	0	0	0
Toplam	52.272	117.650	267.063	7.675	14.063	200

YILLAR İTİBARIYLA MERKEZ MEZBAHANESİNDE KESİMİ YAPILAN HAYVANLAR

	Sığır	Koyun-Keçi
2009	12	6285
2010	0	8066
2011	0	6346
2012	0	3705
2013	0	5404

SUNİ TOHURLAMA VE ISLAH ÇALIŞMALARI

İlimizdeki büyükbaş hayvan ırklarının ıslah edilerek verimliliklerinin artırılması için suni tohumlama ekibi kurma çalışmaları yapılmış; bu kapsamda 4 personelin eğitim çalışmalarına katılımı sağlanmış, Çukurca hariç 3 ilçemizde Suni Tohumlama ekibi kurulmuş olup, gerekli aletlerin temini için çalışmalar gerçekleştirilmiş ve sonuçlandırılmıştır. Koordinasyon ve Tarımsal veriler şubesi ile birlikte Mart ayı içerisinde, programa alınan 8 köyde Suni Tohumlama ile ilgili olarak yayım çalışmalarına başlanmıştır.

Suni Tohumlama çalışmaları yürütülen üç ilçemizde Tur sistemi ile faaliyetler yürütülmektedir. Tur güzergâhı dışında bulunan yerleşim yerlerinde Suni Tohumlama talebinde bulunan üreticilerin talepleri ihbar yöntemiyle değerlendirilmektedir. Suni tohumlama uygulamaları çiftçilerimize ücretsiz olarak uygulanmakta olup çalışmalarda kullanılan sıvı azot gazı ve sperma İl Özel İdaresince kaynak aktarılan proje ile sağlanmaktadır.

SU ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ

İlimizde Merkez ilçede 3 adet ve Şemdinli ilçemizde 2 adet olmak üzere toplam 5 adet Alabalık İşletmesi olup, bunlardan 5 'i de faal durumdadır.

Bu işletmelerden Merkez ilçemiz Depin mevkiinde bulunan ÇALLI Alabalık İşletmesi 200 Ton/yıl kapasite porsiyonluk ve 5.000.000 adet/yıl yavru yetiştiriciliği için; yine Merkez ilçemiz Ağaçdibi köyü Çem mevkiinde BERÇEM Alabalık İşletmesi 110 Ton/yıl kapasite porsiyonluk ve Şemdinli ilçesi Günyazı Köyü Çalışkanlar Mevkiinde bulunan OĞUZTÜRK Alabalık İşletmesine 29 Ton/Yıl Kapasite porsiyonluk alabalık yetiştiriciliği için Bakanlıkça Yetiştiricilik Belgesi verilmiştir.

İlimizde bulunan Alabalık İşletmelerinden toplam 239 ton/yıllık üretim olmaktadır.

Yıllar İtibarıyla Hakkari İli Su Ürünleri Üretimi (Kg)

Yıllar	Yetiştiricilik Yoluyla		Avcılık Yoluyla		Toplam
	Alabalık	Aynalı Sazan	Sazan	Turna	
2008	25.300	0	0	0	25.300
2009	36.330	0	0	0	36.330
2010	67.328	0	0	0	67.328
2011	234.574,50	0	0	0	234.574,50
2012	339.000	0	0	0	339.000
2013	-	0	0	0	-

ARICILIK VE ÜRÜNLERİ

Arıcılık, dünyada en yaygın tarımsal etkinliklerinden biridir. İlimizdeki zengin florayı değerlendirerek İlimiz ve Ülke ekonomisine katkı sağlamak amacıyla hazırlanan projeler ile arılı kovan dağıtımı yapılarak istihdam sağlanmaktadır.

İlimizde Arı Yetiştiriciler Birliğine üye olan 742 çiftçi ve üye olmayan 250 çiftçi ve bu çiftçilere ait kovan sayısı 8.134 adet olup, İlimizde toplam 907 çiftçi ve bu çiftçilere ait 118.900 adet arılı kovan bulunmaktadır. 2012 Yılı bal üretim miktarı 1.010,650,00 Ton olarak gerçekleşmiştir.

Arıcılık eğitimi ile ilgili kurslar, çiftçi toplantıları yapılmakta olup özellikle hastalık ve zararlılarla mücadelede uygun zamanda uygun ilaçların kullanılması arıcılara iletilmiştir.

2012 yılı Arıcılık, Ürünleri ve Arıcılık Yapan Köy Sayısı					
İlçeler	Eski Usul Kovan Sayısı(Adet)	Yeni Usul Kovan Sayısı(Adet)	Toplam Kovan Sayısı	Bal(Kg)	Köy Sayısı
Merkez	2.340	32.160	34.500	293.250	35
Çukurca	698	852	1.550	13.175	3
Şemdinli	5.860	31.640	37.500	318.750	22
Yüksekova	2.165	43.185	45.350	385.475	38
Toplam	11.063	107.837	118.900	1.010.650,00	98

2013 yılı Arıcılık, Ürünleri ve Arıcılık Yapan Köy Sayısı					
İlçeler	Eski Usul Kovan Sayısı (Adet)	Yeni Usul Kovan Sayısı(Adet)	Toplam Kovan Sayısı	Bal(Kg)	Köy Sayısı
Merkez	2.158	23.457	35.615	212.920	35
Çukurca	689	1650	2.339	18.712	3
Şemdinli	6.254	33.695	39.949	319.592	22
Yüksekova	2.342	43.685	46.027	368.216	38
Toplam	11.443	102.487	123.930	919.440,00	98

Kalitesiyle ün yapmış Hakkari Şemdinli balının ve diğer tarımsal ürünlerimizin tanıtılması amacıyla Van Gıda Tarım ve Hayvancılık Fuarına 2013 yılında katılarak stant açılmıştır.

Hayvancılık Destekleme Uygulamaları				
Destekleme Konusu	2009	2010	2011	2012
Yem Bitkileri	2.694.381,87	3.893.903,28	4.059.560,53	2.920.000
Arılı Kovan Destekle-	434.166,00	537.342,00	654.322,00	886.000
Süt Teşvik Primi		122.171,40	20.487,15	90.858
Su Ürünleri Destekle-	23.614,50	43.763,20	81.360,00	230.350
Su Ürünleri Yavru Balık	14.100,00	51.600,00	152.474,42	81.360
Koyun-Keçi Yetiştirici-	2.405.090,18	2.399.591,20		6.079.000
Toplam	5.571.352,55	7.048.371,08	4.968.204,10	10.287.568

TARIMSAL ALTYAPI VE ARAZİ DEĞERLENDİRME ŞUBESİ

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu çerçevesinde; Toprak Koruma Kurulu'nun kurulması ve sekreteryaya hizmetlerinin yürütülmesi için, ilimizde Toprak Koruma Kurulu; Vali Başkanlığında Ocak ayı itibariyle kurulmuş olup ihtiyaç halinde toplanarak gündemdeki konuları tartışıp kararlar almaktadır.

Tarım arazilerinin tarım dışı kullanım talepleri Bakanlığımızca eğitilmiş ziraat mühendislerince yerinde inceleme yapıldıktan sonra ilgili mevzuat çerçevesinde değerlendirilmektedir. Değerlendirme sonucunda Toprak Koruma Kurulu tarafından karara bağlanmaktadır. Bu kapsamda tapu cins değişiklikleri, GSM Ruhsatları ve tarım dışı kullanım talepleri değerlendirilmektedir.

4342 Mera Kanunu kapsamında Mera Komisyonu Vali Yardımcımız Başkanlığında toplanıp, kamu kurumlarının ilgili meralarda tahsis amacı değişikliği taleplerini değerlendirmektedir. Kamu kuruluşlarının tahsis talepleri ilgili mevzuat çerçevesinde değerlendirilir ve uygunluk bildirilir.

Bu kapsamda 2013 yılı içinde kurumların 16 adet tahsis amacı değişikliği talebi değerlendirilmiş olup işlemleri tamamlanmıştır. 2 tahsis amacı değişikliği ve 1 adet mera kiralama talebi de 4342 Mera Kanunu'na göre reddedilmiştir.

Tarım arazilerinin tevhid, ifraz ve vasıf değişikliği gibi taleplerinden İl m¼d¼rl¼ę¼m¼ze daha çok vasıf değişikliği talepleri gelmekte olup 5578 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun çerçevesinde değerlendirilerek ilgili tapu m¼d¼rl¼ę¼ne g¼r¼ř bildirilmiştir. 5578 sayılı kanunda tarım arazilerinin b¼t¼nl¼ę¼ korunmaya çalışılmakta ve b¼l¼nebilir b¼y¼kl¼kleri sınırlandırılmaktadır.

4342 Mera Kanunu kapsamında ilimiz 1 ve 2 nolu Merkez Mera Teknik Ekipleri; Merkez ve Y¼ksekova'ya bağlı 13 k¼yde 2013 yılı için iş programı hazırlamış 9 k¼y ve Merkeze bağlı bir mahallede 176.360,80 dekarlık mera tespit ve tahdit işlemleri tamamlanmıştır.

Ayrıca 2 Nolu Y¼ksekova Mera Teknik Ekibi'nin 2013 yılı için iş programına aldığı 3 k¼ydeki mera tespit, tahdit ve tahsis işlemleri devam etmektedir.

KIRSAL KALKINMA VE ÖRGÜTLENME ŞUBESİ

KOOPERATİF ÇALIŞMALARI

İlimizde Bakanlığımızın görev alanında bulunan ve 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununa göre kuruluşları yapılan tarımsal amaçlı kooperatiflerden 26 adet Sınırlı Sorumlu Tarımsal Kalkınma Kooperatifi kurulmuş olup, bunlarda 8 tanesi merkez köylerinde, 13 tanesi Yüksekova İlçesi ve köylerinde , 2 tanesi Şemdinli İlçesi ve köylerine ve 3 tanesi de Çukurca ilçesi ve köylerinde bulunmaktadır. Kurulan kooperatiflerimizden 15 tanesi Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi (KASDP) kapsamında proje konusu almış olup , yatırım programına alınmıştır. Yatırım programına alınan 2 kooperatifimiz ahır yapımına başlanamadığından proje dahilinde gösterilen ödenek tenkis edilmiştir.

Yatırım programında olan 5 kooperatiflerimize 2011 yılında KASDP kapsamında 1.529.946,77 TL ödeme yapılmıştır. 2012 yılında 4 kooperatifimize KASDP kapsamında ise 2.750.882,00 TL ödeme yapılmıştır

Kooperatif Adı	Ahır Yapımı	Canlı Demirbaş Alımı	Makine Ekipman Bedeli	Yem Bedeli	Toplam
Kısıklı Köyü		701.980,00	101.832,00	15.000,00	818.812,00
Büyükçiftlik Bel-desi T.K.K	136.850,00				136.850,00
AkçalıKöyü T.K.K		720.000,00		30.000,00	750.000,00
Kaymaklı Köyü T.K.K		1.006.200,00		39.000,00	1.045.200,00
TOPLAM	136.850,00	2.428.180,00	101.832,00	84.000,00	2.750.862,00

İlimizde, Bakanlığımızın görev alanında bulunan ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre 12 Temmuz 2001 tarihinde Büyükçiftlik Beldesinde kurulan, Büyükçiftlik Beldesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi(KASDP) kapsamında 220 Başlık(55x4 baş/aile) proje konusu olarak yatırım programına alınmıştır.Yatırım programına alınan Büyükçiftlik Beldesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifinin ahır ve işletme binası yapımı tamamlanmış olup proje kapsamında 419.533,59 TL ödenek ödenmiştir.Canlı Demirbaş bedeli olarak ta 1.094.500,00 TL ödenek tahsis edilmiştir.

Büyükçiftlik Beldesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifinin ahır yapı-
mı,işletme Binası ve canlı demirbaş alımı için tahsis edilen toplamda
1.514.033,59 TL para kooperatifin 55 ortağına borçlar sözleşmesi ile 2 yıl de-
mesiz toplamda 8 yıllığına faizsiz taksitlendirilmiştir.

İlimizde,Bakanlığımızın görev alanında bulunan ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre 23 Mayıs 2006 tarihinde Kamışlı Köyünde kurulan Kamışlı Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi(KASDP) kapsamında 312 başlık (78aile x4 baş/aile) proje konusu olarak yatırım programına alınıştır.Yatırım Programına alınan Kamışlı Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifinin ahır ve işletme binası yapımı tamamlanmış olup proje kapsamında 423.780,59 TL ödenek ödenmiştir.

2013 yılında doğrudan temin yoluyla Canlı Demirbaş alımına gidilmiş olup 11-19 Eylül 2013 tarihleri arasında canlı demirbaş alımı yapılmıştır.Canlı Demirbaş bedeli olarak da 1.552.200,00 TL ödenek tahsis edilmiştir.

Kamışlı Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifinin ahır yapımı, işletme binası ve canlı demirbaş alımı için tahsis edilen toplamda 2.015.780,59 TL para kooperatifinin 78 ortağına borçlar sözleşmesi ile 2 yıl ödemesiz toplamda 8 yıllığına faizsiz taksitlendirilmiştir.

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ PROGRAMI

Kırsal kalkınma plan ve programları ile 2006-2010 Ulusal Tarım Stratejisi çerçevesinde , doğal kaynaklar ve çevrenin korunmasını dikkate alarak kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamak , gerçek ve tüzel kişilerin tarımsal ürünlerinin işlenmesi değerlendirilmesi ve pazarlanmasına yönelik ekonomik faaliyet yatırımları ile kuruluşların mevcut altyapı tesislerinin rehabilitasyonuna yönelik ve yine aynı program çerçevesinde kırsal alanda belirlenen bazı tarımsal makine ve ekipman alımlarına yönelik hibe desteği finansmanı yoluyla , çiftçilerimizin ihtiyaç duyduğu tarım alet ve makine yönünden güçlendirilmesi ve gelir ve sosyal standartların geliştirilmesi , ayrıca tarımsal faaliyetler için geliştirilen yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımını yaygınlaştırarak; daha kaliteli üretim yapılmasını sağlamak , üreticilerimizin işlerini kolaylaştırmak ve üretim maliyetlerini düşürerek uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir düzeye getirmek amacıyla uygulanmaktadır. Bu program süresi 2015 yılına kadar uzatılmış bulunmaktadır .

2008-2009-2010 yılları KKYDP kapsamında Makine ve ekipman Desteklemesi		
Toplam Makine Sayısı	Toplam Tutar	Hibe Tutarı
251	2.578.410,00	1.279.205,00

2011 yılı Kırsal Kalkınma Yatırımların Desteklenmesi Programı , Makine ve Ekipmanların Desteklenmesi kapsamında toplam 290 adet Makine ve Ekipman desteklenmiş olup; 3.415.300,00 TL'lik projelerin hibe miktarı 1.707.650,00 TL'dir.2011yılı makine ekipman destekleri tamamlanmıştır.

2011 Yılı Makine Ekipman Desteklemesi(7.Etap)		
	Makine Türü	Miktarı
1	Çayır Bıçme Makinesi	11 adet
2	Pülverizatör	7 adet
3	El Traktörü	138 adet
4	Hububat Harman Makinesi	14 adet
5	Süt Sağım ve Soğutma Tankı	18 adet
6	Bıçer Bağlar Makinesi	97 adet
7	Gübre Dağıtma Makinesi	3 adet
8	Kuluçka Dolabı	1 adet
9	Motorlu Tırpan	1 adet
	TOPLAM	290 adet

2012 yılı Kırsal Kalkınma Yatırımların Desteklenmesi Programı , Makine ve Ekipmanların Desteklenmesi kapsamında toplam 10 adet Makine ve Ekipman desteklenmiş olup; 199.500,00 TL'lik projelerin hibe miktarı 99.750,00 TL'dir. 2012yılı makine ekipman destekleri tamamlanmıştır.

2012 Yılı Makine Ekipman Desteklemesi(8. Etap)		
	Makine Türü	Miktarı
1	El Traktörü	1 adet
2	Bıçer Bağlar Makinesi	9 adet
	TOPLAM	10 adet

2013 yılı Kırsal Kalkınma Yatırımların Desteklenmesi Programı , Makine ve Ekipmanların Desteklenmesi kapsamında 74 Makine Ekipman başvurusu gerçekleşmiş olup; 62 si ile sözleşme imzalanmıştır.

Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi

1.Etap KKYDP Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi

Etap	Firma Adı	Proje Konusu	Proje Tutarı	Hibe Miktarı	Proje Durumu	İstihdam	Kapasite
I. Etap	KUTLAR GIDA LTD.ŞTİ.	Süt işleme, süt ürünlerini değerlendirme ve pazar-	349.414,96	174.707,48	Tamamlandı	15	4-4,5 ton/gün yoğurt
							600kg/gün peynir
I. Etap	YAKU-POĞLU İNŞ. PET-ROL GIDA SAN. TİC.LTD. ŞTİ.	Bal süzme ve paketleme tesisi	314.924,15	157.462,08	Tamamlandı	9	1 ton/gün
TOPLAM		2 PROJE	664.339,11	332.169,56			

II. Etap KKYDP Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi

Firma Adı	Proje Konusu	Proje Tutarı	Hibe Miktarı	Proje Durumu	İstihdam	Kapasite
FAM LTD. ŞTİ.	Bal Süzme ve Paketleme Tesisi	292.741,40	146.370,70	Tamamlandı	12	1.5 ton /gün
FAM LTD. ŞTİ.	Ceviz İşleme ve paketleme tesisi	213.771,26	106.885,63	Tamamlandı	15	1 ton/gün
Geçitli Köyü TKK	süt işleme tesisi	348.604,99	174.302,50	Tamamlandı	9	1.5 ton /gün
Emin- Tuğba Yapı İnş.Gıda Nak. San. Tic. LTD. ŞTİ.	et ve et ürünlerini işleme tesisi	383.308,90	191.654,45	Tamamlandı	121	3.5 ton/gün
Toplam	4 proje	1.238.426,55				

III. Etap KKYDP Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi

Firma Adı	Proje Konusu	Proje Tutarı	Hibe Miktarı	Proje Durumu	İstihdam	Kapasite
Özsağlam Gıda Hay. San. Tic.Ltd. Şti	Süt İşleme Tesisi	342.414,14	171.207,07	Tamamlandı	3	364 ton/yıl
Çağlar San.Tic. Ltd. Şti.	Soğuk Hava Deposu	360.009,85	180.004,93	Tamamlandı	12	4 ton
Çağlar San.Tic. Ltd. Şti.	Ceviz Paketleme Tesisi	253.722,44	126.861,22	Tamamlandı	12	1500 ton/yıl
Atmaca Ltd. Şti.	Soğuk Hava Deposu	348.269,69	174.134,85	Tamamlandı	7	100 ton
Emin-Tuğba Ltd. Şti.	Soğuk Hava Deposu	348.417,15	174.208,58	Tamamlandı	7	100 ton
Bostancı San. Tic. Ltd. Şti.	Süt ve Süt Ürünleri İşleme Tesisi	348.584,46	174.292,23	Tamamlandı	12	2 ton/gün yoğurt 200 kg/gün peynir
Toplam	6 Proje	2.001.417,73	1.000.708,88			

IV. Etap KKYDP Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi

Firma Adı	Proje Konusu	Proje Tutarı	Hibe Miktarı	Proje Durumu	İstihdam	Kapasite
Özsağlam San. Tic.Ltd. Şti	Güneş Isıtmalı Sera Tesisi	498.040,00	249.020,00	Tamamlandı	11	3000m2
Hazeyi Kuyumculuk San. Tic. Ltd. Şti.	Un Üretim Tesisi	480.999,92	240.499,96	Tamamlandı	15	10 ton/gün
Otokismet Otomotiv San Tic. Ltd. Şti.	Soğuk Hava Deposu	508.509,77	250.000,00	Tamamlandı	12	3000 ton
Özgül İnş. Gıda Nak. TAAH. San. Tic. Ltd. Şti.	Mısır Cipsi Üretim Tesisi	497.000,00	248.500,00	Devam Ediyor		
Zaptekin Şeker İm. Çay Gıda Pak. Doğ.Mob. San. Tic Ltd. Şti.	Bakliyat Eleme ve Paketleme Tesisi	496.000,00	248.000,00	Devam Ediyor		
Azım Gıda İmalat Paz. San. Tic. Ltd. Şti.	Bakliyat Eleme ve Paketleme Tesisi	500.000,00	250.000,00	Devam Ediyor		
Aknil Tarım San.Tic. Ltd. Şti.	Organik Bittim İşleme Tesisi	496.000,00	248.000,00	Devam Ediyor		
Zeycan İnş. Med.Tur.Gıda ve San Tic. Ltd. Şti.	Süt İşleme Paketleme ve Depolama Tesisi	685.000,00	342.500,00	Devam Ediyor		
Hat-sa İnş Gıda Nak. TAAH.San.Tic. Ltd. Şti.	Et ve Et Ürünleri İşleme Tesisi	489.465,24	244.732,62	Devam Ediyor		
Alfa İnş. Mim. Müh. Gıda Med. Tur. San.Tic. Ltd. Şti.	Susam Tahini Üretim Tesisi	477.750,00	238.875,00	Devam Ediyor		
Toplam	10 proje	5.128.764,93	2.560.127,58			

V. Etap KKYDP Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi

Firma Adı	Proje Konusu	Proje Tutarı	Hibe Miktarı	Proje Durumu
Baskın Kardeşler Gıda Süt Hayvancılık İnş. San. Tic. Ltd Şti.	Süt ve Süt Ürünleri İşleme ve Paketleme Tesisi	498.900,00	249.450,00	Devam Ediyor
Ak-ya Hayvancılık Hayv. Ürün İnş. San.Tic. Ltd. Şti.	Soğuk Hava Deposu	350.128,00	175.064,00	Devam Ediyor
S.S. Kaymaklı Köyü TKK.	Süt İşleme ve Paketleme	492.523,00	246.261,50	Devam Ediyor
Etal Tarım Hayvancılık Gıda San.Tic. Ltd. Şti	Hayvan Kesimi, Et İşleme Ve Depolama	523.040,00	250.000,00	Devam Ediyor
S.S Karlı Köyü TKK	Ayran Üretim Tesisi	500.000,00	250.000,00	
Toplam	5 Proje	2.364.591,00	1.170.775,50	

2011 yılı ekonomik Yatırımların 6. Etapında İl Müdürlüğümüze 18 başvuru yapılmıştır. Bu başvuruların 12'si uygun görülmüş ve 9 'u yatırım Programına alınmıştır.Uygun görülen bu 9 projeden 8'i ile hibe sözleşmesi imzalanmıştır. 6. etapta yatırım programına alınan 8 başvurunun proje tutarı 2.578.871,00 TL olup; talep edilen hibe miktarı 1.289.435,50 TL'dir. 6. Etap projeleri tamamlanmıştır.

2011 Yılı Ekonomik Yatırımların Projeleri(6. Etap)		
	Yatırım Konuları	Miktarı
1	Bakliyat İşleme ve Paketleme	1 adet
2	Un Fabrikası	1 adet
3	Tohum İşleme ve Paketleme	1 adet
4	Yumurta Paketleme Tesisi	1 adet
5	Koyunculuk Projesi	4 adet
	Toplam	8 adet

2012 yılı ekonomik Yatırımların 7. Etabında İl Müdürlüğümüze 38 başvuru yapılmıştır. Bu başvuruların 30'u uygun görülmüş ve 30'u yatırım Programına alınmıştır. 2013 yılı itibari ile uygun görülen bu 30 projeden 28'i ile hibe sözleşmesi imzalanmıştır. 7. etapta yatırım programına alınan 28 başvurunun proje tutarı 5.511.793.84 TL olup; talep edilen hibe miktarı 2.755.896,92 TL'dir. 7. Etap projelerinin 27'si tamamlanmıştır.

Yatırım Konuları	Miktarı
Süt ve Süt ürünleri	1 adet
Soğuk Hava Deposu	1 adet
Koyunculuk Projesi	25 adet
Toplam	27adet

EL SANATLARI FAALİYETLERİ

Her yıl Bakanlığımızın Yıllık El Sanatları Gezici Köy Kursları Programı ve Uygulama Esasları Talimatı ile bildirilen El Sanatları Gezici Köy Kursları Talimatı doğrultusunda köylü genç kız ve kadınlarımıza bir el sanatı öğreterek ekonomik güç kazanmalarını ve işsizliğe çözüm bulunmasını amaçlayan el sanatları köy kursları çalışmaları, en az 3 ay süreli olup, kilim dokumacılığı konusunda eğitim verilmektedir. Kurslarda kullanılan tezgah, desen, giderleri ile görevlendirilen öğrencilerin üreticileri Genel bütçeden karşılanmaktadır. 2011-2012 yılları ve 2013 yılının ilk 6 ayı içinde kilim kursu açılmamıştır.

İDARİ VE MALİ İŞLER ŞUBESİ

BİNA VARLIĞI

İlçe Adı	Hizmet Binası(adet)	Lojman (Daire)
Merkez	1	2 Blok 18 Daireli
Çukurca	1	2
Şemdinli	Yeni Bina Yapımına Başlanmıştır	1 adet 8 Daireli
Yüksekova	1	8 Daireli

ARAÇ VE GEREÇ VARLIĞI

Müdürlüğümüz ve Bağlı İlçelere Müdürlüklerinde Bulunan Araçlara Ait Liste				
	Plaka No	Markası	Modeli	Çalıştığı yer
1	30 AH 538	Renault 19 1053 Europa	1848-2000	Merkez
2	34 TZ 0648	Mazda 792 Çift Kabin 4x2 SDX	1984-2001	Merkez
3	30 AH 067	Mitsubishi L200 4x4 AT çift Kab	2625-L2012	Merkez
4	06 DM 4811	NisanUp 4x4 Çift Kabin	2976-2011	Merkez
5		Römork		Merkez
6	30 HC 055	Renault Otomobil	2000	Yüksekova
7	30 AK 436	Mitsubishi L200 4x4 AT çift Kab	2625-L2012	Yüksekova
8	50 FK 244	Motosiklet HONDA	1991	Yüksekova
9	50 FK 254	Motosiklet HONDA	1991	Yüksekova
10		Traktör/STEYR	1991	Yüksekova
11	30 AK 890	Isuzu Kamyonet Çift Kabin 4x4	2012	Şemdinli
12	30 HC 045	Toyota kamyonet çift kabin 4x4	2000	Şemdinli
13	50 FK 256	Motosiklet HONDA	1991	Şemdinli
14	30 AH 539	Renault STW otomobil 771	1982	Çukurca

PERSONEL DURUMU

PERSONEL DURUMU					
SINIFI	MERKEZ	ÇUKURCA	ŞEMDİNLİ	YÜKSEKOVA	TOPLAM
İl Müdürü	1				1
İl Müd. Yrd.					
Şube Müd.	1				1
İlçe Müd.					
Avukat	1				1
Sosyolog	1				1
Ziraat Mühendis-657	18	2	3	7	30
Ziraat Mühendis.Tar-Gel	4	1	3	6	14
Gıda Müh.	2			1	3
Harita Müh.	1				1
Zir.Teknikeri	9	1		3	13
Bahçe Ziraat Teknikeri	1				1
Zir.Tekn.	1				1
Ekonomist	1				1
Elektrik Tek.	3				3
Elektrik Tekn.	6			1	7
Motor Teknikeri	1				1
Motor Teknisyeni	2				2
Tesisat Tekn.	3				3
Tesviye Teknisyeni				1	1
Teknisyen	1			1	2
Tekniker	2	1		3	6
Veteriner Hekim-657	5	1	3	2	11
Veteriner Hekim Tar-Gel	5		2	5	12
Su Ürünleri Mühendisi	1				1
Vet.Sağ.Tek.	1	1	2	2	6
Sağlık Teknikeri	6			2	8
Çevre Sağ.Tek.	1				1
Sivil Savunma Amirliği	1				1
V.H.K.İ	2	1		3	6
Memur	2	1	3	3	9
Daktiloğraf			1		1
Bil.İşletmeni	1			2	3
Ay.Saymanı	1				1
D.S.Saymanı	1				1
Şoför (Memur)	4	2	2	2	10
Hizmetli	11	2	8	3	24
Daimi İşçi	25			2	27
Genel Toplam	123	12	27	45	207

FOTOĞRAFLARLA İL MÜDÜRLÜĞÜ FAALİYETLERİ

www.hakkaritarim.gov.tr

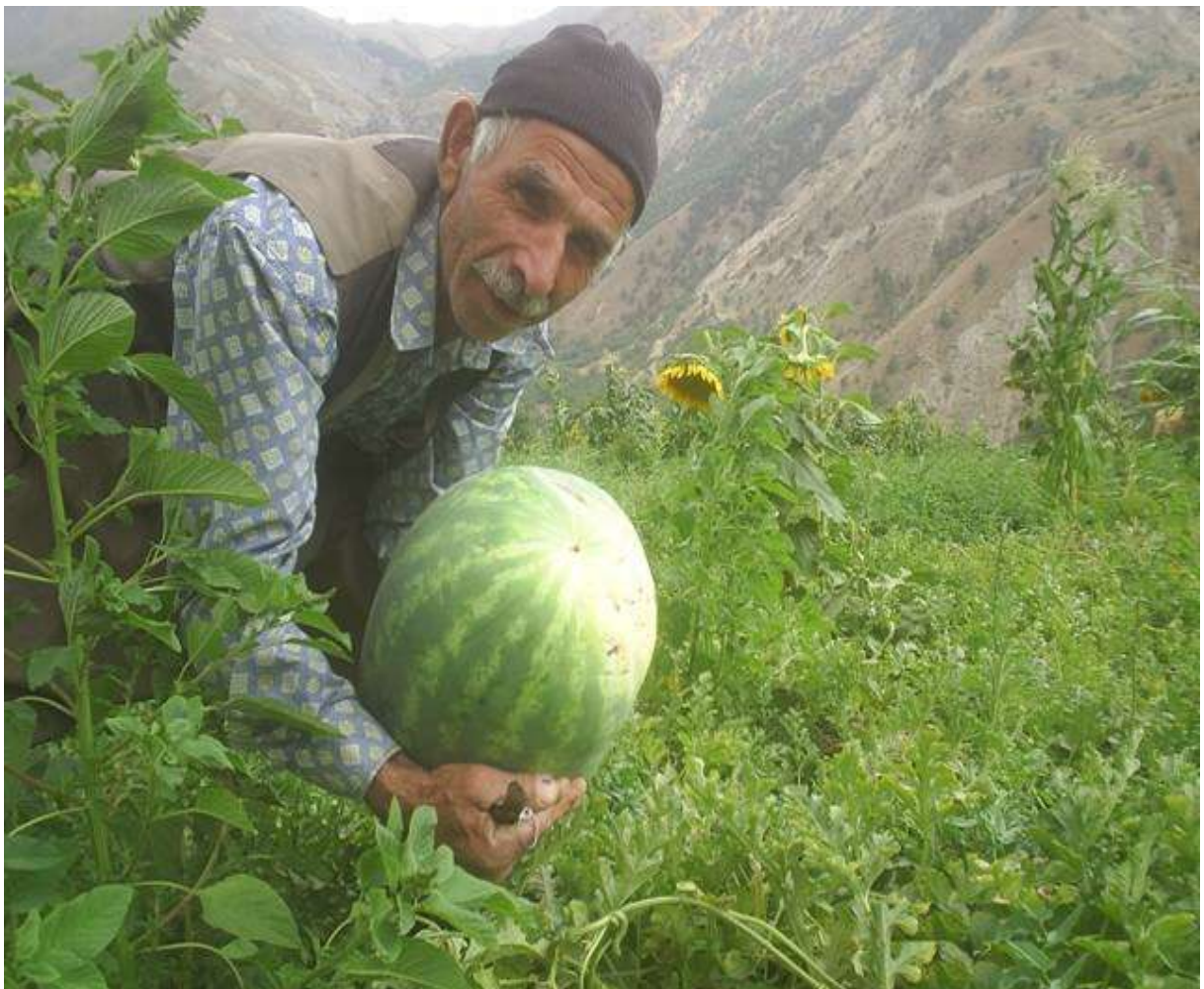

Ülkemizde
**israf edilen ekmekle
onlarca KÖPRÜ**
yapılabilir

www.ekmekisrafetme.com

SAĞLIĞIM İÇİN
YEM
TÜKETMELİYİM

www.ekmekisrafetme.com

İnsan gıdası olan ekmeğin,
hayvan beslenmesinde kullanılması
israftır

1 kg ekmeğ = 4 kg yem

1 kg ekmeğ bedeliyle 4 kg yem alınabilmektedir

Ülkemizde her gün 6 milyon ekmeğ israf edilmektedir

**MASSEY
FERGUSON**

YETKİLİ SATICI

ALASSA

BRIDGESTONE

YETKİLİ SATICI

HT

YETKİLİ SATICI

ALPARSLAN

TARIM MAKİNALARI

YETKİLİ SATICI

Tarım Alet ve Makinaları

Merkez:
Tel :0438 351 34 76 Fax:0438 351 56 02
e-mail:naci_kismet@hotmail.com
e-mail:nadir_kismet@hotmail.com
Güngör Cad. Zambak Sok. No:7
YÜKSEKOVA/HAKKARİ

Şube:
Tel :0438 351 24 22
Sanayi Sitesi B/Blok No:5 YÜKSEKOVA

Oto KİSMET

OTOMOTİV PAZ. SAN. LTD. ŞTİ.

ÇALLI ALABALIK ÜRETİM TESİSİ

Depin Mevkii/HAKKARİ

Tlf: 0 535 275 22 08

HAZEYİ

UN FABRİKASI

YUMCULUK PET. ÜRN. İNŞ. SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: VAN YOLU ÜZERİ TOKİ KARŞISI 12. SOK. NO: 21
YÜKSEKOVA/HAKKARİ TEL: 0438 351 80 80 FAX: 0438 351 80 06

NEHİL TARIM DANIŞMANLIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

	
www.ipekyolubazaar.com e-Ticaretin Güvenli Yolu	Proje-Hibe-Tesvik Başarıya Götüren Yol
Türkiye'nin Online Alışveriş Sitesi; e-Ticaretin Güvenli Adresi. % 100 Müşteri Memnuniyeti. Küçük Ev Aletleri, Sağlık ve Bakım Ürünleri, Bilgisayar, Elektronik ve Hediyelik Ürünler	Proje Yazımı- Proje Uygulama (TARIM BAKANLIĞI - AB FONLARI-KALKINMA AJANSLARI)
Vali Mithat Bey Mah. Çavuşbaşı Cad. Nedim Odabaşı Ticaret Merkezi Kat: 5 No:89 Van Tel : 0 (432) 2016 70 54 - 0 (541) 438 65 30 e-Mail : bilgi@ipekyolubazaar.com Müşteri Hizmetleri: 0 (432) 216 70 54	Hazeyi İş Merkezi Kat: 2 No: 24 Yüksekova Hakkâri Tel : 0 (544) 822 62 90 e-Mail : nehil@mynet.com

www.hakkaritarim.gov.tr

Bandrol Uygulamasına ilişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğin
5.Madesi Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu değildir.

Tüm Hakları Saklıdır. İzin Alınmadan Kısmen veya Tamamen Çoğaltılamaz.